

Vuxenutbildning

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om vuxenutbildningen, främst med hänvisning till gällande bestämmelser, pågående beredning och vidtagna åtgärder. Motionerna tar upp frågor om den kommunala vuxenutbildningen, däribland svenska för invandrare (sfi). Vidare tar motionerna upp frågor om bl.a. yrkesvux och yrkeshögskolan samt nationell reglering gällande undersköterskor.

I betänkandet finns 21 reservationer (M, SD, C, V, L).

Behandlade förslag

Cirka 80 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2017/18.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Utskottets överväganden.....	7
Vissa övergripande frågor om den kommunala vuxenutbildningen	7
Yrkesvux m.m.	10
Särskilda utbildningar inom vuxenutbildningen	15
Yrkeshögskolan	20
Validering av utbildning.....	26
Eftergymnasial utbildning för särskoleelever	29
Övriga frågor	31
Kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare.....	33
Reservationer	40
1. Vissa övergripande frågor om den kommunala vuxenutbildningen, punkt 1 (M).....	40
2. Vissa övergripande frågor om den kommunala vuxenutbildningen, punkt 1 (SD).....	40
3. Vissa övergripande frågor om den kommunala vuxenutbildningen, punkt 1 (C).....	41
4. Vissa övergripande frågor om den kommunala vuxenutbildningen, punkt 1 (V)	42
5. Yrkesvux, punkt 2 (M)	42
6. Yrkesvux, punkt 2 (C)	43
7. Yrkesvux, punkt 2 (V).....	44
8. Särskilda utbildningar inom vuxenutbildningen, punkt 3 (M).....	45
9. Särskilda utbildningar inom vuxenutbildningen, punkt 3 (SD)	46
10. Särskilda utbildningar inom vuxenutbildningen, punkt 3 (V)	47
11. Nationell reglering gällande undersköterskor, punkt 4 (V)	47
12. Nationell reglering gällande undersköterskor, punkt 4 (L).....	48
13. Yrkeshögskolan, punkt 5 (M).....	49
14. Yrkeshögskolan, punkt 5 (C).....	49
15. Validering av utbildning, punkt 6 (L).....	50
16. Eftergymnasial utbildning för särskoleelever, punkt 7 (C).....	51
17. Övriga frågor, punkt 8 (M).....	52
18. Kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare, punkt 9 (M).....	52
19. Kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare, punkt 9 (C).....	54
20. Kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare, punkt 9 (V)	54
21. Kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare, punkt 9 (L).....	55
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	57
Motioner från allmänna motionstiden 2017/18	57

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Vissa övergripande frågor om den kommunala vuxenutbildningen

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:905 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 5,

2017/18:2336 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,

2017/18:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 7 och 8 samt

2017/18:3759 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 15.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (V)

2. Yrkesvux

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:238 av Anders Åkesson och Staffan Danielsson (båda C),

2017/18:651 av Lotta Finstorp (M),

2017/18:1468 av Ida Karkiainen m.fl. (S),

2017/18:1831 av Krister Örnfjäder och Laila Naraghi (båda S),

2017/18:1873 av Teres Lindberg m.fl. (S) yrkande 3,

2017/18:1914 av Jörgen Hellman m.fl. (S) yrkandena 2 och 3,

2017/18:1937 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 25,

2017/18:2153 av Johan Löfstrand m.fl. (S),

2017/18:3299 av Krister Örnfjäder och Johan Andersson (båda S),

2017/18:3567 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 39 och 40,

2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 21,

2017/18:3759 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkandena 16 och 39 samt

2017/18:3857 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3.

Reservation 5 (M)

Reservation 6 (C)

Reservation 7 (V)

3. Särskilda utbildningar inom vuxenutbildningen

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:669 av Suzanne Svensson m.fl. (S) yrkande 3,

2017/18:743 av Suzanne Svensson m.fl. (S),

2017/18:922 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 2,

2017/18:931 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 3,

2017/18:982 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 20,

2017/18:1464 av Patrik Engström m.fl. (S),

2017/18:1486 av Barbro Westerholm och Lars Tysklind (båda L),
 2017/18:1913 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S),
 2017/18:2101 av Stefan Nilsson (MP) yrkande 2,
 2017/18:2339 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 20 och
 2017/18:3345 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 37.

Reservation 8 (M)

Reservation 9 (SD)

Reservation 10 (V)

4. Nationell reglering gällande undersköterskor

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:626 av Suzanne Svensson m.fl. (S) yrkande 2,
 2017/18:669 av Suzanne Svensson m.fl. (S) yrkande 2,
 2017/18:802 av Rikard Larsson m.fl. (S) yrkande 7,
 2017/18:2898 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3 och
 2017/18:3593 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 3.

Reservation 11 (V)

Reservation 12 (L)

5. Yrkeshögskolan

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:724 av Teresa Carvalho (S),
 2017/18:742 av Suzanne Svensson m.fl. (S),
 2017/18:1052 av Laila Naraghi m.fl. (S),
 2017/18:1111 av Sara Karlsson m.fl. (S),
 2017/18:1412 av Anna-Caren Säterberg och Kalle Olsson (båda S),
 2017/18:2728 av Lotta Olsson (M),
 2017/18:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 4–6,
 2017/18:3683 av Annie Löf m.fl. (C) yrkandena 15, 16 och 23,
 2017/18:3741 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 4 och
 2017/18:3759 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkandena 19–21.

Reservation 13 (M)

Reservation 14 (C)

6. Validering av utbildning

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:2815 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 18 och
 2017/18:2851 av Rickard Nordin (C).

Reservation 15 (L)

7. Eftergymnasial utbildning för sarskoleelever

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:3760 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 21 och
 2017/18:3776 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 14.

*Reservation 16 (C)***8. Övriga frågor**

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:632 av Penilla Gunther (KD),

2017/18:2729 av Lotta Olsson (M) och

2017/18:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 12.

Reservation 17 (M)

9. Kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:527 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,

2017/18:993 av Lars Beckman (M),

2017/18:2727 av Lotta Olsson (M),

2017/18:2815 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 14–16,

2017/18:3170 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) yrkande 4,

2017/18:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 9–11,

2017/18:3567 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 41,

2017/18:3683 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 22 och

2017/18:3787 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkandena 22 och 23.

Reservation 18 (M)

Reservation 19 (C)

Reservation 20 (V)

Reservation 21 (L)

Stockholm den 27 februari 2018

På utbildningsutskottets vägnar

Christer Nylander

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christer Nylander (L), Erik Bengtzboe (M), Thomas Strand (S), Betty Malmberg (M), Caroline Helmersson Olsson (S), Michael Svensson (M), Håkan Bergman (S), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Elisabet Knutsson (MP), Maria Stockhaus (M), Gunilla Svantorp (S), Robert Stenkvist (SD), Daniel Riazat (V), Annika Eclund (KD), Roza Güclü Hedin (S), Lena Emilsson (S) och Crister Spets (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Utbildningsutskottet behandlar i detta betänkande 76 motionsyrkanden som rör vuxenutbildningen från allmänna motionstiden 2017/18. En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilagan.

Motionerna tar upp frågor om den kommunala vuxenutbildningen, däribland svenska för invandrare (sfi). Vidare tar motionerna upp frågor om bl.a. yrkesvux och yrkeshögskolan samt nationell reglering gällande undersköterskor. I betänkandet finns 21 reservationer (M, SD, C, V, L).

Utskottets överväganden

Vissa övergripande frågor om den kommunala vuxenutbildningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om granskning av och kvaliteten i den kommunala vuxenutbildningen, om ett lärlingssystem som är öppet för vuxna, om regelverket för distansutbildningar inom vuxenutbildningen och om att utreda möjligheten till kostnadsfri kurslitteratur inom vuxenutbildningen.

Jämför reservation 1 (M), 2 (SD), 3 (C) och 4 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2017/18:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 7 föreslås att den kommunala vuxenutbildningen ska granskas på enhetsnivå. Enligt motionärerna utförs i dag endast en systematiserad tillsyn av vuxenutbildningen på huvudmannanivå och inte på enhetsnivå. Motionärerna föreslår därför att den kommunala vuxenutbildningen ska granskas på enhetsnivå i likhet med den granskning som görs av grund- och gymnasieskolor. Motionärerna föreslår även i yrkande 8 ett tillkännagivande till regeringen om kvaliteten i vuxenutbildningen.

I kommittémotion 2017/18:905 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 5 anförs att kommunal vuxenutbildning ska vara väl utbyggd och erbjuda våra ungdomar en reell möjlighet att vid behov läsa in ämnen för att kunna byta karriär och välja en väg inom högre utbildning. Motionärerna menar att gymnasieskolans uppdelning mellan högskoleförberedande program och yrkesprogram kräver en väl utbyggd vuxenutbildning.

Enligt kommittémotion 2017/18:3759 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 15 bör man utreda förutsättningarna för ett lärlingssystem som är öppet för vuxna. Motionärerna framhåller att den som redan har gymnasieexamen eller liknande examen ska kunna byta karriär och bli lärling.

Enligt kommittémotion 2017/18:2336 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 1 bör regeringen utreda regelverket för distansutbildningar inom vuxenutbildningen. Motionärerna framhåller att för att distansstudier ska fungera och finnas där för de studerande som behöver den typen av flexibilitet som distansstudier innebär krävs det ett ordentligt regelverk som reglerar rätten till undervisningstid och lärarstöd och skyddar de studerandes intressen. I yrkande 2 föreslår motionärerna att regeringen ska utreda om det kan ställas krav på att kurslitteratur ska tillhandahållas kostnadsfritt för all vuxenutbildning som omfattas av skollagen. Motionärerna anför att inköpen

av kurslitteratur är en stor ekonomisk börda för många studerande och att det faktum att den som studerar måste köpa sin egen kurslitteratur kan ses som ett avsteg från principen om avgiftsfrihet för utbildningen.

Bakgrund och gällande rätt

Kommunernas vuxenutbildning inom skolväsendet består av kommunal vuxenutbildning (komvux) och särskild utbildning för vuxna (särvux). Utbildning i svenska för invandrare (sfi) var tidigare en egen skolform men är sedan den 1 juli 2016 en del av komvux, kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi). Komvux erbjuds i övrigt på grundläggande och gymnasial nivå. Sådan komvux kan sägas motsvara den utbildning som ges i grund- och gymnasieskolan. Särvux riktar sig till vuxna med en intellektuell funktionsnedsättning, och erbjuds på grundläggande och gymnasial nivå. Särvux kan sägas motsvara den utbildning som ges i grundsärskolan och gymnasiesärskolan.

Regeringen framhåller i budgetpropositionen för 2018 att de mål som riksdagen har fastslagit för vuxnas lärande är att alla vuxna ska ges möjlighet att utvidga sina kunskaper och utveckla sin kompetens för att främja personlig utveckling, demokrati, jämställdhet, ekonomisk tillväxt och sysselsättning samt en rättvis fördelning (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16 s. 137, med hänvisning till prop. 2000/01:72, bet. 2000/01:UbU15, rskr. 2000/01:229). Regeringen föreslår i budgetpropositionen även en fortsatt satsning på Kunskapslyftet, vilket innebär en betydande ambitionshöjning när det gäller vuxnas lärande, vad avser både fler platser och högre kvalitet inom utbildning för vuxna. Riksdagen har beslutat i enlighet med regeringens förslag (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16 bet. 2017/18:UbU1, rskr. 2017/18:125).

I skollagen (2010:800) anges att målet för de skolformer som ingår i kommunernas vuxenutbildning är att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling. Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar. När det gäller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå ska de som fått minst utbildning prioriteras (20 kap. 2 § skollagen).

Kommunernas vuxenutbildning finansieras i huvudsak med kommunernas skattemedel, men även med det generella statliga bidraget. Den statliga styrningen i perspektivet finansiering sker framför allt genom de riktade statsbidragen till kommunerna.

Av budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16 s. 33) framgår att den största verksamheten inom den kommunala vuxenutbildningen är den utbildning som bedrivs på grundläggande och gymnasial nivå. Drygt 220 000 elever studerade där 2016, och antalet ökade med ca 7 000 personer under 2016/17. Den näst största verksamheten uppges vara utbildning i sfi, som kontinuerligt ökat i omfattning sedan början av 2000-talet och i en

accelererande takt under senare år. Under läsåret 2015/16 ökade antalet med 8 procent till 150 000 elever. Däremot har särvox, som har ca 4 000 elever, minskat under en lång följd av år. Under 2016/17 uppgick minskningen till 5 procent.

Skolinspektionen genomför löpande tillsyn av vuxenutbildningen. Tillsynen ska i huvudsak utövas på huvudmannanivå (förordningen [2011:556] med instruktion för Skolinspektionen). Skolinspektionen genomför även central rättning av nationella prov inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Av regleringsbrevet för Skolinspektionen för 2018 framgår att myndigheten ska använda resultatet av den centrala rättningen i sin tillsyn och kvalitetsgranskning.

Myndigheten för yrkeshögskolan har tillsynsansvar över utbildningarna inom yrkeshögskolan och ska också genomföra kvalitetsgranskning av utbildningarna. Tillsynen och kvalitetsgranskningen ska genomföras med utgångspunkt i en behovsanalys och avse enskilda utbildningar. Kvalitetsgranskningen ska även avse utbildningsanordnarens eget kvalitetsarbete. Kvalitetsgranskningen kan därutöver ha en övergripande karaktär utifrån olika teman (4 och 5 §§ förordningen [2011:1162] med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan).

Riksdagen har beslutat att införa en utökad rätt fr.o.m. den 1 januari 2017 att delta i komvux på gymnasial nivå för att uppnå behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och vänder sig till nybörjare eller till utbildning inom yrkeshögskolan (prop. 2016/17:5, bet. 2016/17:UbU6, rskr. 2016/17:65). Samtidigt togs kravet bort på en examen från ett yrkesprogram i gymnasieskolan för att en vuxen person ska ha rätt till komvux på gymnasial nivå. Lagändringarna innebär vidare en rätt att delta i komvux på gymnasial nivå för att uppnå grundläggande behörighet till och särskilda kunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan. Både när det gäller studier som ger behörighet till högskoleutbildning och när det gäller utbildning som ger behörighet till yrkeshögskoleutbildning gäller rätten till utbildning för vuxna som är behöriga att delta i komvux på gymnasial nivå.

Utskottets ställningstagande

Vuxenutbildningen ska ge den enskilde en möjlighet att komplettera sin grundutbildning, skola om sig och skaffa sig en ny yrkesutbildning, bli behörig till högskolan eller studera för sin personliga eller yrkesmässiga utveckling. Därutöver har vuxenutbildningen en central roll i det livslånga lärandet, som blir allt viktigare i dagens kunskapssamhälle och som också bidrar till att tillgodose arbetsmarknadens behov av kvalificerad yrkeskompetens.

Utskottet konstaterar att det fortsatta kunskapslyft som regeringen föreslagit i budgetpropositionen för 2018, och som också beslutats av riksdagen, innebär en betydande ambitionshöjning när det gäller vuxnas lärande, vad avser både fler platser och högre kvalitet inom utbildning för vuxna (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16, bet. 2017/18:UbU1, rskr. 2017/18:125).

Utskottet vill även framhålla den utökade rätten till komvux, som infördes 2017, som en av de mest betydelsefulla reformer som införts inom vuxenutbildningen på senare år. Från och med den 1 januari 2017 gäller, i enlighet med vad som beslutats av riksdagen, en utökad rätt att delta i komvux på gymnasial nivå för att uppnå behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare eller för att uppnå behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan (prop. 2016/17:5, bet. 2016/17:UbU6, rskr. 2016/17:65).

När det gäller yrkanden om att införa ett lärlingssystem för vuxna och en vuxenutbildningspeng kan utskottet konstatera att regionalt yrkesvux, som sedan den 1 januari 2017 ersätter yrkesvux och lärlingsvux, tillhandahåller utbildning som enligt utskottet är viktig för att ge människor en ingång till arbetsmarknaden.

Utskottet ser positivt på genomförda reformer och pågående satsningar inom vuxenutbildningen och anser att dagens utbildningssystem ger den enskilda individen goda möjligheter att studera inom den kommunala vuxenutbildningen eller att välja eftergymnasial vuxenutbildning, t.ex. yrkeshögskoleutbildningar. Utskottet ser inte något skäl till systemförändringar. Mot ovanstående bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2017/18:905 (SD) yrkande 5, 2017/18:2336 (V), yrkandena 1 och 2, 2017/18:3361 (M) yrkandena 7 och 8 och 2017/18:3759 (C) yrkande 15.

Yrkesvux m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en handlingsplan för fler hantverkare, en översyn av yrkesvux för en förbättrad kompetensförsörjning, bristyrkesutbildningar samt behovet av den kommunala yrkesinriktade vuxenutbildningen för att klara arbetsmarknadens behov. Riksdagen avslår vidare motionsyrkanden om regionala reformer inom vuxenutbildningen.

Jämför reservation 5 (M), 6 (C) och 7 (V).

Motionerna

Yrkesvux

Enligt motion 2017/18:651 av Lotta Finstorp (M) bör en handlingsplan tas fram för hur vi kan säkra att Sverige utbildar fler hantverkare och för hur vi får fram fler hantverksutbildningar. Enligt motionären är det angeläget att vi som land arbetar för att förbättra förutsättningarna för hantverket och hantverksföretagandet och dess bevarande.

I kommittémotion 2017/18:3759 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 16 föreslås en översyn av hur yrkesvux kan stärkas för en förbättrad kompetensförsörjning. Motionärerna framhåller att yrkesvux har kommit att bli en viktig komponent för arbetslivets kompetensförsörjning, något som understryks av att utbildningen i många fall är inriktad mot yrken där det finns en brist på personer med rätt kompetens.

I motion 2017/18:1914 av Jörgen Hellman m.fl. (S) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om effektivisering av bristyrkesutbildningar. Åtgärderna är extra viktiga i dag när nyanlända riskerar att fastna i arbetslöshet.

I motion 2017/18:3299 av Krister Örnfjäder och Johan Andersson (båda S) föreslås ett tillkännagivande om behovet av den kommunala yrkesinriktade vuxenutbildningen för att klara arbetsmarknadens behov. Motionärerna anser att staten bör ta ett större ansvar för att säkerställa kompetensförsörjningen inom alla arbetsmarknadssektorer.

Lärcentrum och regional kompetensförsörjning

I motion 2017/18:238 av Anders Åkesson och Staffan Danielsson (båda C) föreslås ett system där regional prioritering av nationella resurser för kompetensförsörjning och kompetensmatchning utvecklas. Det kan handla om resurser som i dag fördelas genom Arbetsförmedlingen, Skolverket, Myndigheten för yrkeshögskolan, universitet och högskolor och Universitets- och högskolerådet.

I motion 2017/18:1468 av Ida Karkiainen m.fl. (S) föreslås en översyn av möjligheterna till distansutbildning via lärcentrum. Motionärerna anför att genom lärcentrum och distansutbildning erbjuds studenter möjlighet att bo kvar på sin ort under utbildningstiden, vilket gör att de kan stanna kvar och vara verksamma på orten efter utbildningen.

Enligt motion 2017/18:1831 av Krister Örnfjäder och Laila Naraghi (båda S) bör regeringen fortsätta att möjliggöra för högre utbildning i hela landet genom kommunala lärcentrum. Motionärerna anser att högskolor och universitet bör få i uppdrag att utveckla samarbetet med kommunala lärcentrum och andra parter.

I motion 2017/18:1873 av Teres Lindberg m.fl. (S) yrkande 3 föreslås att regeringen beaktar behovet av utbildningsinsatser för en växande Stockholmsregion. Motionärerna menar bl.a. att antalet utbildningsplatser för eftergymnasial utbildning såsom yrkeshögskolan i förhållande till befolkningen är betydligt fler i både Skåne och Västra Götalandsregionen än i Stockholms län.

I motion 2017/18:1914 av Jörgen Hellman m.fl. (S) yrkande 3 framhålls betydelsen av lärcentrum och vikten av utbildning och forskning i hela landet. Enligt motionärerna behöver politiken uppmuntra och stödja lärcentrum, som är en viktig framtidssatsning och mötesplats för studier och kompetensutveckling.

I motion 2017/18:2153 av Johan Löfstrand m.fl. (S) framhålls behovet av kompetensförsörjning i samband med byggandet av Ostlänken. Motionärerna menar att för att klara av att genomföra detta infrastruktur- och samhällsbyggnadsprojekt kommer det under de närmaste åren att behövas investeringar i utbildning och kompetensutveckling.

Övriga frågor

I partimotion 2017/18:3567 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 39 föreslås att det ska införas en ny nationell yrkesskola och yrkesexamen. Yrkesskolan ska utformas i nära samverkan med olika branscher och innehålla omfattande arbetsplatsförlagt lärande. Yrkesskolan ska verka som en snabb väg in på arbetsmarknaden men också ge möjligheter att läsa in den behörighet som krävs för gymnasiestudier. På yrkesskolan ska det finnas möjlighet att läsa in gymnasiebehörighet. Motsvarande förslag framförs även i kommittémotion 2017/18:3857 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3. Motionärerna framhåller att det behövs fler studievägar som snabbare leder till arbete, både för nyanlända elever och för elever som gått hela den svenska grundskolan men inte når gymnasiebehörighet. Yrkesskolan ska också vara ett alternativ för nyanlända unga vuxna som endast har förgymnasial utbildning.

Enligt kommittémotion 2017/18:1937 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 25 bör regeringen undersöka möjligheten att införa en ny utbildningsform i enlighet med ett förslag från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) om en ny utbildningsform för gruppen 18–29 år med en utbildningsbakgrund som är kortare än gymnasienivå.

I partimotion 2017/18:3567 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 40 föreslås att valfrihet införs inom vuxenutbildningen för en förbättrad matchning och ökad kvalitet. Motionärerna anför att individens och näringslivets utbildningsbehov förändras snabbt och att en ökad mångfald av utbildningsanordnare bidrar såväl till en kvalitetshöjande konkurrens som till en ökad bredd på utbildningsutbudet – både när det gäller innehåll och form.

Enligt partimotion 2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 21 bör regeringen se över hur kvaliteten och valfriheten kan stärkas inom vuxenutbildningen genom att en vuxenutbildningspeng införs. Motsvarande förslag framförs i kommittémotion 2017/18:3759 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 39. Motionärerna framhåller att ett antal kommuner redan har valt att på egen hand införa olika typer av valfrihetssystem för vuxenutbildningen. Studenter inom komvux och yrkesvux får i dessa kommuner möjlighet att välja hos vilken utbildningsanordnare de vill studera, och anordnaren får en ersättning från kommunen i likhet med den skolpeng som tillämpas i grund- och gymnasieskolan. Motionärerna föreslår att ett system med vuxenutbildningspeng införs i hela landet.

Bakgrund och gällande rätt

Syftet med yrkesinriktad vuxenutbildning på gymnasial nivå (yrkesvux) är att ge fler vuxna en möjlighet att gå en yrkesutbildning.

I samband med budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 16) föreslog regeringen ett kunskapslyft med permanenta utbildningsplatser i syfte att ge människor en chans att utbilda sig för att kunna få ett jobb, omskola sig till ett nytt yrke, få behörighet till högre utbildning, vidareutbilda sig för bättre karriärmöjligheter och bilda sig för ett ökat deltagande i samhällslivet eller för personlig utveckling. En stor del av Kunskapslyftet bestod av statligt finansierade utbildningar inom yrkesinriktad vuxenutbildning på gymnasial nivå (yrkesvux) och lärlingsutbildning för vuxna (lärlingsvux).

Den 1 januari 2017 ersatte regeringen yrkesvux och lärlingsvux med en modell för statsbidrag för en regionaliserad yrkesutbildning för vuxna, s.k. regionalt yrkesvux, som regleras i förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning. Regeringens avsikt är att den nya modellen i högre grad ska möta arbetsmarknadens behov av kompetens och nyanländas behov av yrkesutbildning på gymnasial nivå. Vidare avser regeringen att regionalt yrkesvux ska kunna erbjuda utbildningar som motsvarar de behov som finns i olika regioner. Därför ska utbildningarna både planeras och genomföras på regional nivå av flera kommuner i samverkan. Ett villkor för statsbidraget är att minst tre kommuner samverkar och ansöker gemensamt (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16 s. 142).

Sammansättningen av utbildningar och utbudet ska planeras efter samråd med företrädare för arbetslivet och Arbetsförmedlingen. Regionalt yrkesvux ska erbjuda enstaka kurser utifrån den enskildes behov, men också sammanhållna yrkesutbildningar. Ett annat villkor för bidraget är att de samverkande kommunerna sammantaget själva finansierar utbildning av minst samma omfattning som den utbildning som bidraget lämnas för. Skolverket har fått i uppdrag av regeringen att stödja och stimulera huvudmännens arbete med att införa regionalt yrkesvux (U2016/04619/GV).

Riksdagen har antagit regeringens förslag om en fortsatt utbyggnad av yrkesvux (se prop. 2017/18:1 utg.omr. 16 bet. 2017/18:UbU1, rskr. 2017/18:125), och regeringen beräknar att regionalt yrkesvux kommer att motsvara totalt ca 34 000 utbildningsplatser 2019.

I Skolverkets regleringsbrev för 2018 anger regeringen att myndigheten ska genomföra insatser som bidrar till att stärka tillgången på yrkeslärare i gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning. Skolverket ska redovisa genomförda insatser till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 31 mars 2020.

Lärcentrum är en öppen lärmiljö inom kommunal vuxenutbildning, där de studerande kan få hjälp med studierna av lärare och annan personal. Lärcentrum är tillgängliga för flera former av studier – från komvux till yrkeshögskola, universitet och högskola. Det är också en mötesplats för de studerande och en möjlighet att få exempelvis extra hjälp med svenska språket.

För att stimulera utvecklingen av lärcentrum beslutade regeringen den 13 december 2017 att inrätta ett nytt statsbidrag som ska gälla både insatser för att etablera nya lärcentrum och utveckling av de som redan finns. Lärcentrumet behöver vara tillgängligt för olika utbildningsnivåer och utbildningsanordnare från komvux till yrkeshögskola, universitet och högskola. Kommuner som i samverkan med andra kommuner bygger ut eller etablerar nya lärcentrum ska kunna söka statsbidraget hos Skolverket. Satsningen innebär enligt förslaget i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16) att anslaget ökas med 50 miljoner kronor för 2018. För samma ändamål beräknar regeringen att anslaget ökas med 70 miljoner kronor för 2019 och årligen därefter. Riksdagen beslutade i enlighet med förslaget. Förordningen (2017:1303) om statsbidrag för lärcentrum träder i kraft den 1 mars 2018.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis understryka att individens möjligheter till utveckling liksom efterfrågan hos den lokala och regionala arbetsmarknaden underlättas av att individen har nära tillgång till utbildning. Vad gäller frågan om behovet av kompetensförsörjning i en viss region kan utskottet konstatera att regeringen den 1 januari 2017 införde regionalt yrkesvux, som syftar just till att erbjuda utbildningar som motsvarar de behov som finns i olika regioner. Vidare har regeringen i sin budget för 2018 kraftfullt byggt ut den eftergymnasiala vuxenutbildningen med satsningar på såväl kommunal vuxenutbildning som yrkeshögskolan och högskolan i hela landet i det s.k. Kunskapslyftet (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16, bet. 2017/18:UbU1, rskr. 2017/18:125).

När det gäller frågan om lärcentrum kan utskottet konstatera att regeringen den 13 december 2017 beslutade att inrätta ett nytt statsbidrag som ska gälla både insatser för att etablera nya lärcentrum och utveckling av de som redan finns. Kommuner som i samverkan med andra kommuner bygger ut eller etablerar nya lärcentrum ska kunna söka statsbidraget hos Skolverket. Regeringen föreslog att anslaget skulle utökas med 50 miljoner kronor för 2018, och därefter med 70 miljoner kronor årligen (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16 s. 233). Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag, och förordningen (2017:1303) om statsbidrag till lärcentrum träder i kraft den 1 mars 2018.

När det gäller övriga frågor anser utskottet inte att det finns något behov av att ändra det gällande regelverket.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2017/18:238 (C), 2017/18:651 (M), 2017/18:1468 (S), 2017/18:1831 (S), 2017/18:1873 (S) yrkande 3, 2017/18:1914 (S) yrkandena 2 och 3, 2017/18:1937 (V) yrkande 25, 2017/18:2153 (S), 2017/18:3299 (S), 2017/18:3567 (M) yrkandena 39 och 40, 2017/18:3683 (C) yrkande 21, 2017/18:3759 (C) yrkandena 16 och 39 och 2017/18:3857 (M) yrkande 3.

Särskilda utbildningar inom vuxenutbildningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en översyn av utbildningarna inom primär- och livsmedelsproduktionen, om utbildning kopplad till gruv- och stålindustrins behov, om kvalitetssäkring och tillsyn av utbildningen av coacher i Sverige, och om utvärdering av utbildningarna till elev- och lärarassistent samt om barn- och fritidsprogrammet.

Vidare avslår riksdagen motionsyrkanden om en nationell satsning på utbildningar inom byggsektorn och behovet av ett barnskötarlyft. Riksdagen avslår även motionsyrkanden om nationell reglering gällande undersköterskor.

Jämför reservation 8 (M), 9 (SD), 10 (V), 11 (V) och 12 (L).

Motionerna

I kommittémotion 2017/18:3345 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 37 föreslås en bred översyn av utbildningarna inom primär- och livsmedelsproduktionen samt viltvårdsutbildningarna inom bl.a. yrkesvux och yrkeshögskolan. Motionärerna framhåller att en översyn av dessa frågor bör övervägas eftersom det skulle underlätta utformningen av utbildningar som stärker kompetensförsörjningen inom primär- och livsmedelsproduktionen och tydligare leder till jobb.

I kommittémotion 2017/18:922 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 2 föreslås en satsning på utbildning kopplad till gruvnäringens behov. Vidare föreslås i kommittémotion 2017/18:931 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 3 att utbildningsinsatserna kopplade till stålindustrins kompetensbehov stärks. Motionärerna menar att det görs alltför svaga utbildningsinsatser för industrin inom ämnen som t.ex. metallurgi.

Enligt kommittémotion 2017/18:982 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 20 bör ett särskilt anslag inrättas för att utbilda fler kostrådgivare med kognitiv inriktning.

I motion 2017/18:1486 av Barbro Westerholm och Lars Tysklind (båda L) föreslås en kvalitetssäkring av utbildningen av coacher, liksom tillsyn av deras verksamhet. Motionärerna anser bl.a. att tillsyn av verksamheten av en myndighet som Socialstyrelsen bör införas i Sverige.

I partimotion 2017/18:2339 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 20 föreslås att utbildningarna till elev- och lärarassistent ska utvärderas och att regeringen ska återkomma med förslag för att säkerställa att de som studerar får med sig rätt kunskaper. Motionärerna hänvisar till att det på senare tid har inrättats flera elev- och lärarassistentutbildningar, vilket de anser är lovande eftersom det är viktigt att de som avlastar lärarna har kompetens att arbeta med barn och i en skola.

Enligt motion 2017/18:669 av Suzanne Svensson m.fl. (S) yrkande 3 bör regeringen överväga att se över barn- och fritidsprogrammet, inriktning pedagogisk omsorg, inom bl.a. vuxenutbildningen så att den garanteras nationell likvärdighet.

I motion 2017/18:743 av Suzanne Svensson m.fl. (S) föreslås fler platser inom vuxenutbildningen för kockar och ekonomibiträden. Motionärerna anser att för att möta arbetsmarknadens behov av kökspersonal som kockar, ekonomibiträden och måltidspersonal krävs en utbyggd och kvalitetssäkrad vuxenutbildning med långsiktig finansiering.

I motion 2017/18:1464 av Patrik Engström m.fl. (S) föreslås en nationell satsning med målet att få fler att välja utbildningar inom byggsektorn. Motionärerna hänvisar till att det råder stor brist på inhemska byggnadsarbetare samt kommande stora pensionsavgångar av byggnadsarbetare, vilket inte matchas av tillskotten från nuvarande utbildningssystem.

Enligt motion 2017/18:1913 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S) bör man överväga behovet av ett barnskötarlyft för att utbilda fler barnskötare. Motionärerna anser att resurser för barnskötarutbildning behövs inom ramen för kommande kunskapslyft.

I motion 2017/18:2101 av Stefan Nilsson (MP) yrkande 2 föreslås att utbildningen av lymfterapeuter utökas. Motionären framhåller att staten bör ansvara för att säkerställa att fler lymfterapeuter utbildas, eftersom de har en så central roll i behandlingen av lymfödem.

Nationell reglering gällande undersköterskor

I partimotion 2017/18:2898 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3 föreslås att det införs en undersköterskeexamen. Motionärerna menar att när fler vårdbiträden anställs är det viktigt att tydliggöra undersköterskornas särskilda kompetens och utbildning, genom en undersköterskeexamen. Yrkesidentiteten är viktig, och en examen är en kvalitetsstämpel på utbildningen.

Enligt kommittémotion 2017/18:3593 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 3 bör nationella riktlinjer införas för undersköterskor. Motionärerna hänvisar till att det i dag finns möjlighet att specialisera sig genom yrkeshögskolan inom t.ex. demens eller palliativ vård, men att det saknas nationella riktlinjer för utbildningen.

I motion 2017/18:626 av Suzanne Svensson m.fl. (S) yrkande 2 föreslås en nationell reglering av vuxenutbildningen för undersköterskor. Motionärerna menar att för att säkra tillgången till kompetent, kunnig och engagerad personal i äldreomsorgen och hälso- och sjukvården måste undersköterskeyrkets attraktivitet öka. En yrkeslegitimation för undersköterskor skulle bidra till det.

I motion 2017/18:669 av Suzanne Svensson m.fl. (S) yrkande 2 föreslås att regeringen överväger att se över undersköterskeutbildningen på både gymnasiet och vuxenutbildningen så att den garanteras nationell likvärdighet.

Enligt motion 2017/18:802 av Rikard Larsson m.fl. (S) yrkande 7 bör nationella kompetenskrav upprättas för undersköterskeyrket, barnsköterskeyrket och skötaryrket. Motionärerna anser att i takt med en förväntad ökad integrering mellan kommunal omsorg och vård och landstingskommunal vård, parallellt med ökad specialisering, behöver nationella kompetenskrav upprättas för de nämnda yrkesgrupperna.

Bakgrund och gällande rätt

Eftergymnasiala utbildningar som inte är utbildningar enligt högskolelagen (1992:1434) regleras främst i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan och förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan.

Som tidigare nämnts föreslog regeringen i samband med budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 16) ett kunskapslyft med permanenta utbildningsplatser för att ge människor en chans att utbilda sig för att kunna få ett jobb, omskola sig till ett nytt yrke, få behörighet till högre utbildning, vidareutbilda sig för bättre karriärmöjligheter och bilda sig för ett ökat deltagande i samhällslivet eller för personlig utveckling. En stor del av Kunskapslyftet bestod av statligt finansierade utbildningar inom yrkesinriktad vuxenutbildning på gymnasial nivå (yrkesvux) och lärlingsutbildning för vuxna (lärlingsvux).

Myndigheten för yrkeshögskolan beslutar om vilka utbildningar som ska ingå i yrkeshögskolan enligt vad som anges i förordningen om yrkeshögskolan (se även 3 § 1 förordningen [2009:279] med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan). Myndigheten grundar sina analyser på bl.a. långsiktiga arbetsmarknadsprognoser från Arbetsförmedlingen och SCB, och har även kontakter med branschorganisationer och de representanter för arbetslivet som är involverade i utbildningarna. Aktörer med regionalt utvecklingsansvar bidrar genom de regionala kompetensplattformarna med regional kunskap om utbud och efterfrågan när det gäller yrkeshögskolans utbildningar (prop. 2015/16:198 s. 22).

Skolverket redovisade i november 2017 ett regeringsuppdrag där verket tagit fram en fördelningsmodell för statsbidrag för regionalt yrkesvux. Skolverket ska vid sin fördelning av statsbidrag ta hänsyn till behoven av kompetens på arbetsmarknaden och arbetslöshetens omfattning i de samverkande kommunerna (minst tre kommuner ska samverka om planering och genomförande av utbildning). Vid fördelning av yrkesförarutbildningarna ska hänsyn tas till behovet av geografisk spridning (Fördelningsmodell inom regional yrkesinriktad vuxenutbildning, rapport 2017-11-10, dnr. 2017:01233, s. 4).

I december 2017 redovisade Skolverket även ett regeringsuppdrag om sammanhållna yrkesutbildningar, s.k. yrkespaket, inom ramen för regionalt yrkesvux. Ett syfte med regionalt yrkesvux är att bättre möta behoven av kompetens på arbetsmarknaden. Därför har nationella förslag på yrkespaket utarbetats för att underlätta för huvudmännen att erbjuda ett bredare utbud av

yrkesutbildningar. (Redovisning av uppdrag om sammanhållna yrkesutbildningar samt stödinsatser under införandet av regionalt yrkesvux, Dnr 2017:702, 2017-12-15).

Nationell reglering gällande undersköterskor

Undersköterskor är samlingsnamnet på de yrkesutövare som i huvudsak har genomgått gymnasieskolans vård- och omsorgsprogram eller kommunal vuxenutbildning (komvux) på gymnasial nivå med inriktning mot vård och omsorg. De flesta undersköterskor arbetar med vård, omsorg, stöd och service inom socialtjänsten eller i verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, alternativt i den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården. Därutöver är många undersköterskor verksamma inom den landstingsfinansierade hälso- och sjukvården.

I utredningsbetänkandet Effektiv vård – slutbetänkande av En nationell samordnare för effektivare resursutnyttjande inom hälso- och sjukvården (SOU 2016:2) konstaterades att yrkesutbildningarna till undersköterska varierar kraftigt i utformning mellan olika utbildningsanordnare, vilket försvårar en effektiv kompetensförsörjning. Utredningen föreslog att Socialstyrelsen skulle få i uppdrag att fastställa nationella kompetenskrav för bl.a. undersköterskor, för att underlätta kommunernas och landstingens kompetensförsörjning genom en ökad standardisering och samordning av utbildningarna.

Den 19 oktober 2017 tillsatte regeringen en utredning om reglering av yrket undersköterska. Utredaren ska bl.a. beskriva yrkets innebörd och yrkesrollens beskaffenhet. Vidare ska utredaren föreslå en ändamålsenlig reglering för yrkesgruppen undersköterska, dvs. att yrkesgruppen ska omfattas antingen av bestämmelserna om legitimation, skyddad yrkestitel eller annan reglering. Därutöver ska utredaren förtydliga vilken kompetens som ska krävas och lämna de författningsförslag som behövs. Uppdraget ska redovisas senast den 30 april 2019.

I Skolverkets regleringsbrev för 2018 anger regeringen att myndigheten ska föreslå justeringar i programstrukturen och examensmålen för vård- och omsorgsprogrammet samt ta fram förslag till de förordningsändringar som krävs med anledning av ett införande av en undersköterskeexamen inom såväl gymnasieskolan som kommunal vuxenutbildning. Förslaget ska utgå från de nationella kompetenskrav för undersköterskor som föreslås i Effektiv vård (SOU 2016:2). I genomförandet av uppdraget ska Skolverket föra en dialog med Socialstyrelsen och Utredningen om reglering av yrket undersköterska (S 2017:07) om hur kompetenskraven på bästa sätt kan ligga till grund för utbildningar till undersköterska och till grund för en reglering av yrket. Skolverket ska även föra en dialog med SKL. Uppdraget i denna del ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 30 november 2018.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att regeringen i sin budget för 2018 kraftfullt byggt ut den eftergymnasiala vuxenutbildningen med satsningar på såväl kommunal vuxenutbildning som yrkeshögskolan och högskolan i hela landet i det s.k. Kunskapslyftet (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16, bet. 2017/18:UbU1, rskr. 2017/18:125). Vidare införde regeringen den 1 januari 2017 regionalt yrkesvux, som syftar just till att erbjuda utbildningar som motsvarar de behov som finns i olika regioner. Kunskapslyftet beräknas under 2018 omfatta ca 78 000 statligt finansierade utbildningsplatser inom regionalt yrkesinriktad vuxenutbildning (regionalt yrkesvux), yrkeshögskolan, folkhögskolan samt inom universitet och högskolor (prop. 2017/18:1 utg. omr. 16 s. 202 f.)

Utskottet noterar vidare att Skolverket i november 2017 redovisade ett regeringsuppdrag där verket tagit fram en fördelningsmodell för statsbidrag för regionalt yrkesvux. Skolverket ska vid sin fördelning av statsbidrag ta hänsyn till behoven av kompetens på arbetsmarknaden och arbetslöshetens omfattning i de samverkande kommunerna (minst tre kommuner ska samverka om planering och genomförande av utbildning). Vid fördelning av yrkesförarutbildningarna ska hänsyn tas till behovet av geografisk spridning. I december 2017 redovisade Skolverket även ett uppdrag om sammanhållna yrkesutbildningar, s.k. yrkespaket, som har utarbetats för att underlätta för huvudmännen att erbjuda ett bredare utbud av yrkesutbildningar. Därigenom finns enligt utskottet goda förutsättningar att ta fram förslag till kombinationer av kurser som motsvarar behoven på arbetsmarknaden som kan användas i hela landet.

Det pågår således statliga satsningar på yrkesutbildning för vuxna. Några riktade insatser av det slag som efterfrågas i några motioner är utskottet inte berett att ställa sig bakom. Inte heller ser utskottet något behov av översyn eller andra åtgärder i fråga om vissa utbildningar. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2017/18:669 (S) yrkande 3, 2017/18:743 (S), 2017/18:922 (SD) yrkande 2, 2017/18:931 (SD) yrkande 3, 2017/18:982 (SD) yrkande 20, 2017/18:1464 (S), 2017/18:1486 (L), 2017/18:1913 (S), 2017/18:2101 (MP) yrkande 2, 2017/18:2339 (V) yrkande 20 och 2017/18:3345 (M) yrkande 37.

När det gäller frågan om en nationell reglering gällande undersköterskor kan utskottet konstatera att regeringen tillsatt en utredning om reglering av yrket undersköterska. Uppdraget ska redovisas senast den 30 april 2019. Vidare kan utskottet konstatera att regeringen i regleringsbrevet för Skolverket för 2018 har gett verket i uppdrag att föreslå justeringar i programstrukturen och examensmålen, samt att ta fram förslag till förordningsändringar som krävs med anledning av ett införande av en undersköterskeexamen. Utskottet ser inte något skäl att föregripa det pågående arbetet och avstyrker därför motionerna 2017/18:626 (S) yrkande 2, 2017/18:669 (S) yrkande 2, 2017/18:802 (S) yrkande 7, 2017/18:2898 (L) yrkande 3 och 2017/18:3593 (V) yrkande 3.

Yrkeshögskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att tillåta preparandutbildningar, godkännande av utbildningsomgångar och längre tillstånd, kvalitetsgranskning av yrkeshögskolans utbildningar, fristående yrkeskurser och förberedande kurser samt regelverket för avgiftsbelagda moment inom yrkeshögskolans verksamheter. Vidare avslår riksdagen motionsyrkanden om utbildning till djurvårdare, yrkeshögskolans geografiska spridning samt utbildningar inom besöksnäringen.

Jämför reservation 13 (M) och 14 (C).

Motionerna

Allmänt om yrkeshögskolan

Enligt kommittémotion 2017/18:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 4 bör preparandutbildningar och baskurser tillåtas inom yrkeshögskolan för att möjliggöra för fler att bli behöriga till yrkeshögskolans utbildningar. Motionärerna anser att för att underlätta för karriärbyten till bristyrken bör det finnas möjlighet för utbildningsanordnare att erbjuda preparandutbildningar för att ge fler behörighet. I yrkande 5 föreslås att fler utbildningsomgångar på yrkeshögskolan ska kunna godkännas än i dag. Motionärerna menar att yrkeshögskolan i dag är fokuserad på kortsiktiga arbetsmarknadsbehov, vilket innebär att dess utbildningsutbud ständigt är under omprövning. I yrkande 6 föreslås kvalitetsgranskning av yrkeshögskolans utbildningar. Motionärerna menar att kvalitetsgranskningen, i likhet med tillsynen, bör avse enskilda utbildningar och göras utifrån fastslagna kvalitetskriterier som kopplats till resultat och de studerandes utveckling.

I partimotion 2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 15 föreslås att möjligheten utreds för yrkeshögskolan att erbjuda både fristående yrkeskurser och förberedande kurser. I yrkande 23 föreslås att det ska bli enklare för elever som läst högskoleförberedande program i gymnasieskolan att uppnå behörighet till yrkeshögskolan. På så sätt kan man enligt motionärerna underlätta för fler att byta yrkesinriktning.

Enligt kommittémotion 2017/18:3759 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 19 bör yrkeshögskolan ges förutsättningar att verka långsiktigt genom längre tillstånd för utbildningar. Motionärerna anser att när det kommer till att erbjuda kompletterande utbildning inriktad mot ett specifikt yrke har yrkeshögskolan en viktig roll att fylla, oberoende av om det handlar om personer som precis gått ut gymnasiet eller de som vill komplettera sin akademiska utbildning efter många år i arbetslivet. Yrkeshögskolan bör därför ges förutsättningar att verka långsiktigt genom längre tillstånd och mer

resurser. I yrkande 20 föreslås att möjligheten utreds för yrkeshögskolan att erbjuda både fristående yrkeskurser och förberedande kurser.

I motion 2017/18:724 av Teresa Carvalho (S) föreslås att man överväger en översyn av regelverket för avgiftsbelagda moment inom yrkeshögskolans verksamheter. Motionären framhåller att vissa utbildningar tar betalt av de sökande för att göra obligatoriska ansökningstester. Yrkeshögskolan är och ska enligt motionären vara avgiftsfri, och det borde även innefatta ansökningsförfarandet.

Fördelningen av yrkeshögskoleplatser

I motion 2017/18:2728 av Lotta Olsson (M) föreslås att det inrättas en kvalificerad yrkesutbildning till djurvårdare i Örebro.

I partimotion 2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 16 föreslås att yrkeshögskolans geografiska spridning ses över. Motionärerna anser att en översyn bör göras med utgångspunkt i att utbildningar bör placeras där de har goda möjligheter att samarbeta med det lokala näringslivet. Motionärerna anser också att yrkesinriktade utbildningar i större utsträckning bör ges inom ramen för yrkeshögskolan än som akademiska utbildningar. Motsvarande förslag, om att yrkeshögskolans geografiska spridning ska ses över, återfinns i kommittémotion 2017/18:3759 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 21.

I motion 2017/18:3741 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 4 föreslås att fler utbildningar inom besöksnäringen anordnas inom yrkeshögskolan och yrkesvux och av andra aktörer på lokal nivå. Motionärerna menar att besöksnäringen i landet skulle kunna utvecklas, men att det kräver regionala satsningar inom yrkeshögskolan och yrkesvux på utbildning och kompetensutveckling.

I motion 2017/18:742 av Suzanne Svensson m.fl. (S) föreslås att fler yrkeshögskoleplatser ska inrättas i Blekinge. Motionärerna menar att trots Sveriges stora behov av arbetskraft är platserna på yrkeshögskolan fortfarande för få.

Enligt motion 2017/18:1052 av Laila Naraghi m.fl. (S) bör man överväga att befintliga kriterier, tillsammans med hänsyn till industrins kompetensförsörjningsbehov och det regionala behovet, ska påverka fördelningen av yrkeshögskoleplatser.

I motion 2017/18:1111 av Sara Karlsson m.fl. (S) föreslås en översyn av instruktionen till Myndigheten för yrkeshögskolan så att arbetsmarknadsläget regionalt och kommunalt beaktas än mer vid valet av vilka utbildningsinsatser myndigheten ska genomföra.

Enligt motion 2017/18:1412 av Anna-Caren Säterberg och Kalle Olsson (båda S) bör fördelningen av yrkeshögskoleplatser ses över. Enligt motionärerna bör fördelningen av yrkeshögskoleplatser anpassas så att platserna även kommer län med mindre invånarantal och många småföretag till del.

Bakgrund och gällande rätt

Yrkeshögskolan

Genom lagen om yrkeshögskolan upphävdes lagen (2001:239) om kvalificerad yrkesutbildning. Enligt övergångsbestämmelserna fick en utbildningsanordnare som före den 15 april 2009 hade beviljats statligt stöd för kvalificerad yrkesutbildning (KY) beviljas fortsatt stöd, dock längst t.o.m. den 31 december 2013. Kvalificerad yrkesutbildning har därefter upphört som utbildningsform.

Utbildningarna inom yrkeshögskolan präglas av såväl arbetslivsanknytning som teoretisk förankring och ska svara mot arbetsmarknadens behov. Riksdagen har beslutat om ändringar i lagen om yrkeshögskolan som innebär att en utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan ska ha den kompetens och de förutsättningar som krävs för att anordna en utbildning inom det yrkesområde som utbildningen avser. Det innebär att anordnaren måste ha såväl praktiska förutsättningar som egen kunskap om yrkesområdet för att få anordna en yrkeshögskoleutbildning (se 12 § lagen om yrkeshögskolan, prop. 2015/16:198, bet. 2016/17:UbU5, rskr. 2016/17:64). Lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2017.

Vidare finns bestämmelser om förutsättningarna för att en utbildning ska få ingå i yrkeshögskolan i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan. Det krävs bl.a. att utbildningen svarar mot behov av kvalificerad arbetskraft i arbetslivet som inte tillgodoses genom en utbildning enligt högskolelagen (1992:1434) eller en utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina. Det framgår också att Myndigheten för yrkeshögskolan beslutar huruvida en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan. Beslutet ska avse en viss tid (1 kap. 3 och 4 §§ förordningen om yrkeshögskolan).

Enligt vad som framgår av en ny rapport har andelen examinerade som har arbete året efter sin examen vid yrkeshögskolan legat stabilt under många år, och 2017 noterades den hittills högsta nivån, 93 procent. Ökningen har framför allt skett inom utbildningsområdena data/it och teknik och tillverkning (Studeraendes sysselsättning 2017 – Examinerade från yrkeshögskolan 2016, rapport från Myndigheten för yrkeshögskolan, februari 2018).

Behörighetsgivande förutbildning inom yrkeshögskolan

Den 26 januari 2017 utfärdade regeringen förordningen (2017:13) om behörighetsgivande förutbildning inom yrkeshögskolan. Bakgrunden till förordningen framgår av proposition 2015/16:198 En stärkt yrkeshögskola – ett lyft för kunskap, där regeringen föreslog att en utbildning inom yrkeshögskolan ska få bedrivas som behörighetsgivande förutbildning på gymnasial nivå. Regeringen bedömde att förutbildningen bör få erbjudas i anslutning till en ordinarie yrkeshögskoleutbildning, om det finns brist på behöriga sökande till den ordinarie utbildningen och det behövs arbetskraft med sådan kompetens som den ordinarie utbildningen syftar till att ge.

Regeringen hänvisade till en kartläggning som Myndigheten för yrkeshögskolan genomfört (U2014/03745/GV), som visade att utbildningsanordnare på eget initiativ redan erbjöd utbildningar som förberedde för yrkeshögskoleutbildningar. De förberedande utbildningarna var vanligtvis avgiftsbelagda, och eftersom dessa utbildningar inte ingick i yrkeshögskolan var de inte studiestödsberättigande (prop. 2015/16:198 s. 32 f.). Regeringen konstaterade att systemet med att utbildningsanordnaren, på eget initiativ och utanför yrkeshögskolans regelverk, genomförde förberedande utbildningar utestängde dem som varken hade råd med studerandeavgifter eller att gå en utbildning som inte berättigade till studiestöd. Samtidigt, menade regeringen, visade förekomsten av dessa utbildningar att det finns ett uppenbart behov av behörighetskompletterande insatser för att yrkeshögskoleutbildningar som är särskilt efterfrågade av arbetslivet ska komma till stånd.

En utökad rätt till komvux

Riksdagen har beslutat att fr.o.m. den 1 januari 2017 införa en utökad rätt att delta i komvux på gymnasial nivå för att uppnå behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och vänder sig till nybörjare eller behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan (prop. 2016/17:5, bet. 2016/17:UbU6, rskr. 2016/17:65). Kravet på en examen från ett yrkesprogram i gymnasieskolan för att en vuxen ska ha rätt till komvux på gymnasial nivå togs samtidigt bort. Både när det gäller studier som ger behörighet till högskoleutbildning och när det gäller studier som ger behörighet till yrkeshögskoleutbildning gäller rätten till utbildning för vuxna som är behöriga att delta i komvux på gymnasial nivå.

Utbildningsomgångar på yrkeshögskolan

I proposition 2015/16:198 En stärkt yrkeshögskola bedömde regeringen att ett beslut om att en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan i regel bör omfatta fler än två utbildningsomgångar. Regeringen konstaterade samtidigt att även om det finns många fördelar med flera utbildningsomgångar kan det vara riskabelt med långa beslutsperioder, eftersom en stor del av det anslag som Myndigheten för yrkeshögskolan disponerar för utbildningskostnader därmed binds upp under lång tid. Nya utbildningar som efterfrågas på arbetsmarknaden kan få svårt att komma in i yrkeshögskolan därför att medel är bundna under långa perioder. Det kan hindra den flexibilitet som också ska känneteckna utbudet av utbildningar inom yrkeshögskolan. Regeringen ansåg därför att utbildningarna inom yrkeshögskolan bör få ges i olika antal omgångar. På så sätt kan yrkeshögskolan förena flexibilitet med kontinuitet och långsiktighet (prop. 2015/16:198 s. 22).

Myndigheten för yrkeshögskolan kan sedan 2017 besluta om att en yrkeshögskoleutbildning får stöd för fler utbildningsomgångar än tidigare. Nyligen offentliggjorde Myndigheten för yrkeshögskolan resultatet av den

senaste ansökningsomgången (årsplatser för ht 2018/vt 2019), som visar att antalet platser sammantaget ökar med 45 procent, från 30 000 till 44 000 platser. Samtidigt meddelar myndigheten att man kommit en bit på väg i sin strävan mot att bevilja fler starter i snitt för varje utbildning. I år har Myndigheten för yrkeshögskolan beviljat utbildningar med en till fem utbildningsomgångar. Myndighetens inriktning är att antalet utbildningsomgångar i snitt ska vara tre, men enligt uppgift från Utbildningsdepartementet har man ännu inte nått ända fram i detta avseende.

I samband med budgetpropositionen för 2017 föreslog regeringen att anslaget 1:14 *Statligt stöd för yrkeshögskoleutbildningar* ska få bemyndiganderamar som sträcker sig över fler år. Förslaget, som beslutades av riksdagen, medförde att bemyndiganderamen ändrades från fyra år till sex år (perioden 2018–2024) och därmed blev två år längre än tidigare. Bemyndiganderamen bestämmer de ekonomiska åtaganden som Myndigheten för yrkeshögskolan kan göra när det gäller utbetalning av statsbidrag eller särskilda medel till anordnare av yrkeshögskoleutbildning under kommande år. En förlängd bemyndiganderam innebär att myndigheten kan fatta beslut om fler utbildningsomgångar med statligt stöd än tidigare.

Kvalitetsgranskning av yrkeshögskolans utbildningar

Nya tillsyns- och kvalitetsgranskningsbestämmelser infördes i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan samt i förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan, och trädde i kraft den 15 april 2016.

Bestämmelserna innebär att en definition av tillsyn har införts, samt att en yrkeshögskoleutbildnings kvalitet ska granskas utifrån kvalitetskriterier och att Myndigheten för yrkeshögskolan ska få utfärda föreskrifter om kvalitetskriterierna (jfr 4 kap. 8–11 §§ förordningen [2016:155] om ändring i förordningen om yrkeshögskolan). Vidare har det införts bestämmelser om att tillsynen och kvalitetsgranskningen ska avse enskilda utbildningar, att kvalitetsgranskningen även ska avse utbildningsanordnarens eget kvalitetsarbete och att den därutöver kan ha en övergripande karaktär utifrån olika teman, att Myndigheten för yrkeshögskolan inom ramen för sin tillsyn ska lämna råd och vägledning till utbildningsanordnaren samt att resultaten av myndighetens arbete med tillsyn och kvalitetsgranskning även ska publiceras uppdelat på varje granskad utbildning (4 och 5 §§ förordningen [2016:156] om ändring i förordningen med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan).

Fristående kurser inom yrkeshögskolan

När det gäller fristående yrkeskurser redovisade Myndigheten för yrkeshögskolan i juni 2016 ett regeringsuppdrag att utreda och föreslå hur fristående kurser kan ingå i yrkeshögskolan (rapporten *Fristående kurs inom yrkeshögskolan*). Regeringen beslutade i början av 2017 om bestämmelser om enstaka kurser, som innebär att om det efter att en utbildning har påbörjats

konstateras att det finns tomma platser på utbildningen, ska sökande kunna antas till en eller flera kurser inom utbildningen (förordningen [2017:15] om ändring i förordningen [2009:130] om yrkeshögskolan). Enligt uppgift från Utbildningsdepartementet erbjuds just nu denna möjlighet hos närmare 70 utbildningsanordnare. Frågan om ett bredare införande av enstaka kurser inom yrkeshögskolan bereds vidare på departementet.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har antagit regeringens förslag om en fortsatt utbyggnad av yrkeshögskolan (se prop. 2017/18:1 utg.omr. 16, bet. 2017/18:UbU1, rskr. 2017/18:125). Utskottet ställer sig positivt till de ändringar i regelverket för en stärkt yrkeshögskola som genomförts under de senaste åren (se t.ex. prop. 2015/16:198, bet. 2016/17:UbU5, rskr. 2016/17:64). Dessutom har nya bestämmelser införts om tillsyn och kvalitetsgranskning samt behörighetsgivande förutbildning, vilka beskrivs närmare nedan. Riksdagen har även beslutat att införa en utökad rätt fr.o.m. den 1 januari 2017 att delta i komvux på gymnasial nivå för att uppnå behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och vänder sig till nybörjare eller behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan (prop. 2016/17:5, bet. 2016/17:UbU6, rskr. 2016/17:65).

Utskottet noterar också att Myndigheten för yrkeshögskolan i en ny rapport uppges ha nått den hittills högsta nivån, 93 procent, när det gäller andelen examinerade som har arbete året efter sin examen vid yrkeshögskolan. Ökningen uppges framför allt ha skett inom utbildningsområdena data/it och teknik och tillverkning.

När det gäller frågor om behörighetsgivande förutbildning inom yrkeshögskolan kan utskottet konstatera att regeringen den 26 januari 2017 utfärdade förordningen (2017:13) om behörighetsgivande förutbildning inom yrkeshögskolan. Riksdagen har även beslutat att fr.o.m. den 1 januari 2017 införa en utökad rätt att delta i komvux på gymnasial nivå för att uppnå behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och vänder sig till nybörjare eller behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan (prop. 2016/17:5, bet. 2016/17:UbU6, rskr. 2016/17:65). Kravet på en examen från ett yrkesprogram i gymnasieskolan för att en vuxen ska ha rätt till komvux på gymnasial nivå togs samtidigt bort. Utskottet ser mot denna bakgrund inget behov av att ändra regelverket för behörighetsgivande förutbildning.

När det gäller frågan om fler utbildningsomgångar på yrkeshögskolan vill utskottet framhålla att regeringen i samband med budgetpropositionen för 2017 föreslog att anslaget 1:14 *Statligt stöd för yrkeshögskoleutbildningar* skulle få bemyndiganderamar som sträcker sig över fler år. Förslaget, som beslutades av riksdagen, medförde att bemyndiganderamen ändrades från fyra år till sex år (perioden 2018–2024) och därmed blev två år längre än vad som tidigare varit fallet. Myndigheten för yrkeshögskolan kan sedan 2017 besluta

om att en yrkeshögskoleutbildning får stöd för fler utbildningsomgångar än tidigare.

När det gäller tillsyn och kvalitetsgranskning av yrkeshögskolan kan utskottet konstatera att nya tillsyns- och kvalitetsgranskningsbestämmelser införts i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan och i förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan. Ändringarna trädde i kraft den 15 april 2016. Bestämmelserna innebär bl.a. att en definition av tillsyn har införts, att en yrkeshögskoleutbildnings kvalitet ska granskas utifrån kvalitetskriterier och att Myndigheten för yrkeshögskolan ska få utfärda föreskrifter om kvalitetskriterierna. Vidare har det bl.a. införts bestämmelser om att tillsynen och kvalitetsgranskningen ska avse enskilda utbildningar, att kvalitetsgranskningen även ska avse utbildningsanordnarens eget kvalitetsarbete och att den därutöver kan ha en övergripande karaktär utifrån olika teman.

När det gäller frågan om att inrätta specifika yrkeshögskoleutbildningar kan utskottet konstatera att utbildningsanordnare enligt gällande ordning ska skicka in ansökningar till Myndigheten för yrkeshögskolan som i sin tur gör en bedömning utifrån bl.a. arbetsmarknadens behov av den utbildning som ansökan avser.

Med hänvisning till vidtagna åtgärder, gällande bestämmelser och pågående arbete avstyrker utskottet motionerna 2017/18:724 (S), 2017/18:742 (S), 2017/18:1052 (S), 2017/18:1111 (S), 2017/18:2728 (M), 2017/18:3361 (M) yrkandena 4–6, 2017/18:3683 (C) yrkandena 15, 16 och 23, 2017/18:3741 (KD) yrkande 4, 2017/18:3759 (C) yrkandena 19–21 och 2017/18:1412 (S).

Validering av utbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om validering av utbildning.
Jämför reservation 15 (L).

Motionerna

I motion 2017/18:2851 av Rickard Nordin (C) föreslås en breddad syn på kompetens och riktlinjer för validering av icke-formellt och informellt lärande. Motionären framhåller att det regeringsuppdrag som Myndigheten för yrkeshögskolan fått om att ta fram kriterier och riktlinjer för validering av reell kompetens inte inkluderar validering av icke-formellt eller informellt lärande. Motionären menar att här finns stora vinster att göra om synen skulle breddas på vad unga och nyanlända utrikes födda har för kompetens och kunskap.

I partimotion 2017/18:2815 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 18 framhålls bl.a. vikten av validering. Motionärerna anser att de som har utbildning och yrkeserfarenhet snabbt ska få sin kompetens validerad och erbjudas relevanta kompletterande utbildningar. Vidare bör enligt

motionärerna möjligheten till validering och kompletterande utbildningar förbättras och effektiviseras.

Bakgrund och gällande rätt

I 6 § förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan framgår att myndigheten ska främja användningen och utvecklingen av validering inom de utbildningar som myndigheten ansvarar för. Vidare ska Myndigheten för yrkeshögskolan stödja branscherna i deras arbete med att utveckla och kvalitetssäkra samt informera om modeller för validering.

Myndigheten för yrkeshögskolan har i uppdrag att främja branschernas medverkan när strategier, metoder och information inom valideringsområdet utvecklas. Inom ramen för detta arbete har myndigheten tagit initiativ till ett branschnätverk för validering. Vidare har myndigheten i samverkan med branschnätverket tagit fram en standard för branschvalidering. Det primära syftet med standarden är att den ska vara ett stöd vid branschernas utveckling och vidareutveckling av kvalitetssäkrade och stabila valideringsmodeller. Den ska kunna anpassas till olika branschers och yrkesområdens behov och förutsättningar. Standarden med tillhörande riktlinjer vänder sig framför allt till de som utvecklar, förvaltar och operativt arbetar med branschvalidering av yrkeskompetens men kan även användas i andra sammanhang (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16 s. 151–152).

I regleringsbrevet för budgetåret 2016 för Universitets- och högskolerådet (UHR) fick myndigheten i uppdrag att genomföra försöksverksamhet som gäller en utvecklad bedömning av viss utländsk högskole- och yrkeshögskoleutbildning. Försöksverksamheten som inleddes under 2016 ska avslutas den 31 december 2020. I försöksverksamheten ska myndigheten vidareutveckla sin bedömning av utländsk utbildning för att, med stöd av en validering som utförs av universitet och högskolor eller utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan, också kunna bedöma avslutad eftergymnasial utbildning med bristande dokumentation. I regleringsbrevet för 2017 utvidgades försöksverksamheten till att även omfatta bedömning av avslutad utbildning med bristande dokumentation inom yrkeshögskolan. I regleringsbrevet för 2018 har myndigheten i uppdrag att samordna sådan validering av yrkeskunskaper som är nödvändig för att bedöma om sökande till yrkesläroutbildning uppfyller kraven på särskild behörighet för utbildningen. Myndigheten ska årligen redovisa verksamheten i årsredovisningen. Under 2018 handlade UHR totalt 29 187 ansökningar om validering, varav 13 709 gällde gymnasieutbildning, 3 632 gällde eftergymnasial yrkesutbildning och 11 846 akademisk utbildning.

Regeringen tillsatte i november 2015 en nationell delegation, Valideringsdelegationen 2015–2019, med uppdrag att följa, stödja och driva på ett samordnat utvecklingsarbete inom validering på den nationella och regionala nivån. Delegationen lämnade i mars 2017 delbetänkandet En

nationell strategi för validering (SOU 2017:18). Strategin är delegationens beskrivning av inriktningen för utveckling av validering framöver, och den riktar sig med förslag och ställningstaganden till delegationen själv, de statliga myndigheterna, arbetsmarknadens parter och till regeringen. Den övergripande målsättningen med arbetet är att fler individer ska få sin kompetens validerad. Delegationen pekar ut ett antal prioriteringar för sitt fortsatta arbete, bl.a. att se över förbättringar för en ökad överförbarhet mellan kvalifikationer, vilket innebär att en genomförd validering ska vara användbar hos andra aktörer och i andra sammanhang, samt ökad kvalitet i valideringen som säkerställer legitimitet, likvärdighet och rättssäkerhet (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16 s. 143). Delbetänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Regeringen framhåller i budgetpropositionen för 2018 att initiativet och ansvaret för att utveckla valideringsmodeller samt för att ansluta kvalifikationer till referensramen framför allt vilar på branscherna och andra aktörer. Regeringen bedömer att det är viktigt att Myndigheten för yrkeshögskolan fortsätter att utveckla arbetet med och informationen till intresserade aktörer så att standarden för branschvalidering och den nationella referensramen kan få genomslag (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16 s. 154).

I Skolverkets regleringsbrev för 2018 anger regeringen att uppdraget om försöksverksamhet med yrkesprov ändras så att det tydliggörs att försöksverksamheten även ska pröva om utvecklingen av yrkesprov kan bidra till att underlätta validering för elever inom vuxenutbildningen eller för nyanlända elever med tidigare yrkes- eller utbildningserfarenhet, utreda om det är möjligt och lämpligt att utveckla yrkesdelprov på delar av en gymnasial yrkesutbildning och om gymnasiearbetet bör ersättas med yrkesprov. Uppdraget att löpande informera Regeringskansliet ersätts med att Skolverket ska delredovisa uppdraget senast den 1 april varje år till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). Uppdraget ska slutredovisas senast den 28 februari 2022.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka att validering är ett allt viktigare inslag i dagens samhälle. För individen kan valideringen bidra till att erfarenheter och kompetens synliggörs och dokumenteras. Valideringen kan också ge ökat tillträde till arbetsmarknad eller studier, inte minst för nyanlända. För utbildningsanordnaren kan god kännedom om den enskildes befintliga kunskaper och kompetens, behov och förutsättningar innebära att anordnaren kan erbjuda en mer individuellt utformad utbildning, vilket också i förlängningen innebär att utbildningstiden kan förkortas. Även samhället i stort gagnas av en välfungerande validering av individers erfarenheter och kompetens, eftersom såväl utbildningstid som kostnader på så sätt kan minska.

Som redovisats ovan, och som framgår av 6 § förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan, ska myndigheten främja

användningen och utvecklingen av validering inom de utbildningar som myndigheten ansvarar för. Vidare ska myndigheten för yrkeshögskolan stödja branscherna i deras arbete med att utveckla och kvalitetssäkra samt informera om modeller för validering. Utskottet kan också konstatera att Universitets- och högskolerådet (UHR) fått i uppdrag att genomföra försöksverksamhet som gäller en utvecklad bedömning av viss utländsk högskole- och yrkeshögskoleutbildning. Försöksverksamheten som inleddes under 2016 ska avslutas den 31 december 2020.

Utifrån vad som beskrivits ovan, samt utifrån det arbete som genomförs på området av bl.a. Valideringsdelegationen och Skolverket, kan utskottet konstatera att det pågår flera insatser för att utveckla och förbättra valideringen i Sverige. Utskottet ser inte något skäl att föregripa det pågående arbetet och avstyrker därför motionerna 2017/18:2851 och 2017/18:2815 yrkande 18.

Eftergymnasial utbildning för särskoleelever

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om fler möjligheter till eftergymnasial utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Jämför reservation 16 (C).

Motionerna

Enligt kommittémotion 2017/18:3760 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 21 bör det utredas hur man kan skapa fler möjligheter till eftergymnasial utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Motionärerna menar att för de personer som gått i särskolan saknas alternativ. För den som vill studera finns enstaka kurser vid kommunens särskilda utbildning för vuxna eller vid folkhögskolor. Universitet och högskolor erbjuder enligt motionärerna i dagsläget inga anpassade utbildningar.

I kommittémotion 2017/18:3776 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 14 föreslås att man skapar fler möjligheter till eftergymnasial utbildning för människor med intellektuell funktionsnedsättning.

Bakgrund och gällande rätt

I 1 kap. 8 § högskolelagen (1992:1434) anges att högskoleutbildning på grundnivå väsentligen ska bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper. I 5 § lagen (2009:128) om yrkeshögskolan finns motsvarande formulering. Gymnasiesärskolan och särvux ger därmed inte i sig behörighet till högskoleutbildning eller yrkeshögskoleutbildning. Det finns möjlighet till

fortsatt lärande efter gymnasiesärskolan och särvox, bl.a. inom folkhögskolan, vilken är den vanligaste utbildningsformen efter gymnasiesärskolan.

Riksdagen gjorde under riksmötet 2016/17 ett tillkännagivande med anledning av motionsyrkanden om eftergymnasial utbildning för särskoleelever (bet. 2016/17:UbU16, rskr. 2016/17:249). I tillkännagivandet angav riksdagen som sin mening att regeringen särskilt borde se över hur tillgången till eftergymnasial utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning kan förbättras.

Regeringen gav den 16 februari 2017 en särskild utredare i uppdrag att undersöka behovet av förändringar i regleringen av vuxenutbildningen, huvudsakligen när det gäller komvux och särvox (dir. 2017:21). Utredaren ska bl.a. analysera om särvox bör upphöra som egen skolform och, om det bedöms lämpligt, föreslå hur särvox kan bli en del av komvux. Vidare ska utredaren kartlägga möjligheterna till fortsatt utbildning efter gymnasiesärskolan och särvox för personer med en intellektuell funktionsnedsättning och analysera om dessa svarar mot behoven i målgruppen. Om utbildningen inte svarar mot behoven ska utredaren föreslå åtgärder för att fylla behovet av fortsatt utbildning, och i förekommande fall lämna nödvändiga författningsförslag. I ett tilläggsdirektiv som beslutades den 13 december 2017 anges att utredaren också ska se över särvox elevernas möjlighet till utbildning efter behov och förutsättningar (dir. 2017:125). Uppdraget ska redovisas i sin helhet senast den 31 augusti 2018.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill framhålla vikten av att möjligheterna till eftergymnasial utbildning för särskoleelever ska vara goda. Riksdagen gjorde, som nämnts ovan, ett tillkännagivande under riksmötet 2016/17 där man angav som sin mening för regeringen att den särskilt bör se över hur tillgången till eftergymnasial utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning kan förbättras.

Utskottet noterar att regeringen den 16 februari 2017 gav en särskild utredare i uppdrag att undersöka behovet av förändringar i regleringen av vuxenutbildningen, huvudsakligen när det gäller komvux och särvox (dir. 2017:21). I ett tilläggsdirektiv som beslutades den 13 december 2017 anges att utredaren också ska se över särvox elevernas möjlighet till utbildning efter behov och förutsättningar (dir. 2017:125). Uppdraget ska redovisas i sin helhet senast den 31 augusti 2018. Utskottet ser ingen anledning att föregripa den pågående utredningen och avstyrker därmed motionerna 2017/18:3760 (C) yrkande 21 och 2017/18:3776 (C) yrkande 14.

Övriga frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om Jobbsprånget, bakgrundskontroller av de som utbildar sig för att hantera sprängämnen samt licens för redan verksamma inom frisöryrket.

Jämför reservation 17 (M).

Motionerna

Kommittémotion 2017/18:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 12 lyfter fram Jobbsprånget, ett praktikprogram som erbjuder praktik till nyanlända akademiker. Syftet med programmet uppges vara att tillvarata nyanländas kompetens och påskynda deras introduktion till den svenska arbetsmarknaden. Motionärerna framhåller att 75 procent av alla nyanlända akademiker som genomgår programmet får jobb direkt efter praktiken, inte sällan på företaget de praktiserat på. Motionärerna föreslår därför att Jobbsprånget ska stärkas.

Enligt motion 2017/18:2729 av Lotta Olsson (M) bör möjligheten ses över att införa bakgrundskontroller av de som utbildar sig för att hantera sprängämnen. Motionären menar att en sådan bakgrundskontroll kan ske genom att man stämmer av mot belastningsregistret, men också genom att exempelvis Säpo informeras om den förhållandevis lilla grupp som genomgår den här typen av utbildningar.

I motion 2017/18:632 av Penilla Gunther (KD) föreslås att Universitets- och högskolerådet får utfärda licenser för redan verksamma inom frisöryrket genom yrkesprov. Skälet till detta är att komma till rätta med oseriösa aktörer i branschen och försäkra kunderna om att kompetens finns hos dem som utövar frisöryrket.

Bakgrund och gällande rätt

Jobbsprånget är ett praktikprogram som erbjuder fyra månaders praktik till nyanlända akademiker. Syftet med programmet är att tillvarata kompetensen och påskynda introduktionen till den svenska arbetsmarknaden. Jobbsprånget drivs av Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (Iva) och riktar sig till nyanlända ingenjörer, arkitekter, naturvetare och ekonomer. Genom praktiken skapas nya kontakter, förutsättningar för validering av kompetens och en möjlighet att fylla kompetensgap med resurser som i dag står utanför arbetsmarknaden.

Ett nytt regelverk för nyanländas etablering trädde i kraft den 1 januari 2018 (lagen [2017:584] om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, förordningen [2017:820] om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare samt förordningen [2017:819] om ersättning till

deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser). Bakgrunden till det nya regelverket är regeringens proposition 2016/17:175 Ett nytt regelverk för nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet. I propositionen görs bedömningen att regelverket för vissa nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet i större utsträckning bör harmoniseras med det regelverk som gäller för övriga arbetssökande. Förslaget innebär bl.a. att nyanlända ska ha en individuell handlingsplan liksom övriga arbetssökande och anvisas till ett arbetsmarknadspolitiskt program, i stället för att ha rätt till en etableringsplan. Vidare innebär förslaget att den som inte deltar i insatserna kan varnas eller stängas av från rätt till ersättning. Handläggningen av etableringsersättningen flyttas från Arbetsförmedlingen till Försäkringskassan. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2016/17:AU15, rskr. 2016/17:340).

Enligt 2 kap. 31 § skollagen ska den som erbjuds en anställning inom förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan samt inom annan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. till den som erbjuder anställningen lämna ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister. Den som inte har lämnat ett registerutdrag får inte anställas. Det finns inga bestämmelser om krav att lämna registerutdrag ur belastningsregistret för att komma in på en yrkeshögskoleutbildning. Enligt uppgift från Myndigheten för yrkeshögskolan i januari 2018 fanns explosivämnesteknikerutbildning under perioden 2013–2015. Någon sådan utbildning finns inte i dag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig positivt till initiativ som underlättar för nyanlända akademiker att göra inträde på den svenska arbetsmarknaden. Samtidigt kan utskottet konstatera att ett nytt regelverk för nyanländas etablering trädde i kraft den 1 januari 2018. Utskottet kan därmed konstatera att det pågår insatser med att utveckla och förbättra nyanlända invandrades etablering i arbetslivet och ser inga skäl att vidta åtgärder utan avstyrker därmed motion 2017/18:3361 (M) yrkande 12.

I likhet med vad som var fallet under riksmötet 2016/17 (bet. 2016/17:UbU16 s. 11) kan utskottet återigen konstatera att det inte pågår någon explosivämnesteknikerutbildning. Utskottet anser mot bakgrund av det anförda att det inte behövs någon åtgärd från riksdagen och avstyrker därför motion 2017/18:2729 (M).

Utskottet anser inte att det ska införas en licens som utfärdas av Universitets- och högskolerådet för verksamma inom frisöryrket. Utskottet avstyrker motion 2017/18:632 (KD).

Kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi).

Jämför reservation 18 (M), 19 (C), 20 (V) och 21 (L).

Motionerna

I partimotion 2017/18:3567 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 41 föreslås modersmålsstöd inom utbildning i svenska för invandrare (sfi).

I kommittémotion 2017/18:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 9 föreslås krav på utbildningsanordnare inom sfi och förändrade ersättningsmodeller för sfi. Motionärerna menar att för att öka kvaliteten i utbildningen bör kommunerna använda sig av auktorisation där vissa krav ställs för att få bedriva undervisning i sfi. Samtidigt bör ersättningsmodeller för sfi i högre grad vara resultatbaserade utifrån exempelvis elevernas närvaro och prestation, i syfte att stärka kopplingen mellan ersättning och kvalitet i utbildningen samt deltagarnas progression. I yrkande 10 föreslås att syftet med sfi förtydligas i skollagen med mål om etablering på arbetsmarknaden. Enligt motionärerna ska det huvudsakliga syftet med sfi också vara att förkorta vägen till arbete, samtidigt som individen tar sig upp till arbetsmarknadens kompetenskrav. I yrkande 11 föreslås att nyanlända med eftergymnasial utbildning ska kunna kombinera studier i sfi med studier som möjliggör en akademisk eller yrkesinriktad specialisering.

I motion 2017/18:993 av Lars Beckman (M) föreslås att sfi ska ges även på kvällar och helger. Enligt motionären bör det finnas möjlighet att läsa sfi på kvällstid och helger och på så vis kunna kombinera det med att vara egenföretagare eller anställd.

I motion 2017/18:2727 av Lotta Olsson (M) föreslås att man ser över möjligheten till sfi-undervisning för asylsökande. Enligt motionären ges sfi i dag bara till personer som fått besked om uppehållstillstånd. Den asylsökande som är ambitiös och snabbt vill lära sig svenska är hänvisad till den mer begränsade språkutbildning som ges av studieförbund och frivilligorganisationer. Enligt motionären är det inte rimligt att den enskilda asylsökande som vill ta ansvar för sin situation och förbättra sina chanser att bli integrerad genom att lära sig svenska inte får möjlighet till det.

I motion 2017/18:3170 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) yrkande 4 föreslås att språkinträdning och sfi-utbildning ska innefatta sex- och samlevnadsutbildning. Motionären menar att många nyanlända vuxna kommer från länder utan eller med begränsad sex- och samlevnadsundervisning. Frågor om kön, sexualitet, jämställdhet samt sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter borde därför vara en obligatorisk del av sfi-undervisningen.

I partimotion 2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 22 föreslås att möjligheten prövas att införa en sfi-peng. De som ska lära sig svenska ska enligt motionärerna få välja utbildningsanordnare, som får betalt genom en typ av skolpeng. Genom att man endast betalar för resultat, inför valfrihet för de studerande och öppnar för konkurrens mellan nya utbildningsanordnare kan kvaliteten inom sfi höjas.

I kommittémotion 2017/18:3787 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 22 föreslås en översyn av hur sfi-utbildningarna kan bli mer yrkesanpassade. Vidare föreslås i yrkande 23 att det införs en sfi-peng, där den som ska lära sig svenska får möjlighet att välja var han eller hon vill studera, och utbildningsanordnaren får betalt genom en typ av skolpeng.

I partimotion 2017/18:2815 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 14 föreslås en ökad kvalitet och flexibilitet i sfi-undervisningen. Motionärerna påpekar att kopplingen mellan sfi, jobb och praktik behöver stärkas och att det måste bli enklare att läsa sfi med yrkesinriktning i kombination med kompletterande utbildningar. Det nationella och regionala ansvaret för distans- och yrkesinriktad sfi-undervisning framför allt när det gäller bristyrken behöver stärkas. I yrkande 15 framhålls behovet av fler sfi-aktörer och behovet av att utreda en nationell sfi-peng. Motionärerna anser att Skolverket bör få i uppdrag att utreda möjligheterna att införa en nationell sfi-peng. I yrkande 16 föreslås en ökad koppling mellan sfi och jobb. Vidare framhålls vikten av sfi med yrkesinriktning samt behovet av digitala språkverktyg. Motionärerna ser gärna att man utvecklar och använder digitala språkverktyg. Målet bör vara en digital plattform med pedagogiska tjänster som är tillgängliga för alla nyanlända.

I kommittémotion 2017/18:527 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 1 föreslås att en utredning tillsätts med syfte att ta fram en ny sfi-läroplan. I yrkande 2 föreslås att en ny utbildningsform tas fram för att tillgodose behovet av sfi-lärare. Motionärerna anser att för att lösa problemet med ett stort antal obehöriga lärare och ett växande behov av sfi-lärare bör möjligheterna stärkas för sfi-lärare att utbilda sig samtidigt som de arbetar som lärare.

Bakgrund och gällande rätt

Utbildning i sfi enligt skollagen

Utbildning i sfi är inte längre en egen skolform inom skolväsendet utan ingår sedan den 1 juli 2016 i stället i skolformen kommunal vuxenutbildning (20 kap. skollagen [2010:800]).

Utbildning i sfi syftar till att ge vuxna invandrare kunskaper i svenska språket. Utbildningen syftar också till att ge vuxna invandrare som saknar grundläggande läs- och skrivfärdigheter möjlighet att förvärva sådana färdigheter. Utbildningen får ske på elevens modersmål eller något annat språk som eleven behärskar (20 kap. 4 § andra stycket skollagen).

I 20 kap. 24–33 §§ skollagen finns särskilda bestämmelser om kommunal utbildning i sfi. Av bestämmelserna framgår bl.a. följande. Utbildning i sfi ska i genomsnitt under en fyraveckorsperiod omfatta minst 15 timmars undervisning i veckan. Undervisningens omfattning får dock minskas om eleven begär det och huvudmannen finner att det är förenligt med utbildningens syfte (20 kap. 24 § första stycket). Huvudmannen ska verka för att undervisningen erbjuds på tider som är anpassade efter elevens behov (20 kap. 24 § andra stycket).

Huvudmannen ska i samarbete med Arbetsförmedlingen verka för att eleven ges möjligheter att öva det svenska språket i arbetslivet och att utbildning i sfi kan kombineras med andra aktiviteter som arbetslivsorientering, validering, praktik eller annan utbildning (20 kap. 25 § första stycket). Huvudmannen ska också verka för att utbildning i sfi kan bedrivas under tid då eleven får ersättning enligt socialförsäkringsbalken på grund av sjukdom, skada eller föräldraledighet och för att utbildningen kan kombineras med aktiviteter som erbjuds inom hälso- och sjukvården (20 kap. 25 § andra stycket). Utbildningen ska kunna kombineras med förvärsarbete (20 kap. 26 §).

Språkundervisning för asylsökande m.m.

En person har rätt att delta i utbildning i sfi fr.o.m. andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 16 år, om han eller hon är bosatt i landet och saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge (20 kap. 31 § skollagen). Av skollagen framgår också att asylsökande inte har rätt till utbildning i sfi (20 kap. 3 § och 29 kap. 2 och 3 §§).

Svenska från dag ett är emellertid en satsning för att ge asylsökande och vissa nyanlända möjlighet att lära sig svenska tidigt och samtidigt få en grundläggande förståelse för, och inblick i, det svenska samhället. Ett viktigt syfte är att ge de asylsökande en meningsfull sysselsättning under asyltiden. För att genomföra undervisning i svenska och samhällsorientering, Svenska från dag ett, tilldelas studieförbunden, folkhögskolorna och studieförbundet Sisu Idrottsutbildarna ett statsbidrag. Satsningen utgörs av verksamhet för asylsökande och nyanlända, som fått uppehållstillstånd men som bor i anläggningsboende. Syftet är att stärka deras kunskaper i svenska språket och om samhället och att främja deras deltagande i samhällslivet. Verksamheten omfattar allt ifrån enklare språkövningar till en 40-timmars studiecirkel i vardagssvenska med särskild studieplan. Vanliga ämnen har varit svenska som främmande språk, svenska, samhällskunskap och jämställdhet.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 17 s. 216) anger regeringen att ca 80 000 unika deltagare beräknas ha deltagit i studieförbundens och folkhögskolornas verksamhet för asylsökande m.fl 2016. Det är över 55 procent av den totala målgruppen om ca 140 000–145 000 som fanns i Migrationsverkets mottagningssystem under året. Det innebär en ökning med 20 000 unika deltagare jämfört med 2015. Verksamheten

bedrevs under 2016 i 273 kommuner, vilket är 34 fler än året innan. Svenska från dag ett har enligt regeringen möjliggjort för asylsökande som fått uppehållstillstånd att börja sfi-undervisning mer förberedda än vad som annars varit fallet (prop. 2017/18:1 utg.omr. 17 s. 220).

Sedan den 1 februari 2017 har länsstyrelserna i uppdrag att vara samordnande aktör och verka för att de resurser som avsätts för olika typer av insatser för asylsökande används ändamålsenligt, ger verksamhet med god geografisk spridning och når en så stor andel av målgruppen som möjligt (se förordningen [2016:1363] om länsstyrelsernas uppdrag avseende insatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare). Länsstyrelserna ska verka för att tillgången till insatser motsvarar det behov som finns i länet och att målgruppen har möjlighet att delta. Länsstyrelserna ska i detta sammanhang även verka för regional samverkan mellan kommuner, statliga myndigheter, organisationer i det civila samhället och andra relevanta aktörer.

Samhällsorientering

För att genomföra undervisning i svenska och samhällsorientering, Svenska från dag ett, kan studieförbunden, och sedan augusti 2016 även folkhögskolorna, tilldelas ett statsbidrag enligt förordningen (2015:521) om statsbidrag till särskilda folkbildningsinsatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare. Studieförbund och folkhögskolor har själva kunnat bestämma hur och var verksamheten ska anordnas och har själva rekryterat deltagare. Verksamheten har vänt sig till två grupper av deltagare: dels till asylsökande som bor antingen på Migrationsverkets anläggningsboenden eller i eget boende, dels till personer som fått uppehållstillstånd men som bor kvar i Migrationsverkets anläggningsboenden.

Yrkesanpassade sfi-utbildningar

I budgetpropositionen för 2018 anger regeringen att satsningen på regionalt yrkesvux syftar till att motverka brist på yrkesutbildad arbetskraft, ge människor möjlighet att omskola sig till ett nytt yrke och nå de grupper som saknar gymnasieutbildning eller har en gymnasial yrkesutbildning som behöver kompletteras. Regeringen anger vidare att man avser att även fortsättningsvis reservera delar av satsningen på regionalt yrkesvux för elever inom svenska för invandrare och svenska som andraspråk inom komvux och särvux på grundläggande nivå (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16 s. 203–204).

Sfi-lärare

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2018 för universitet och högskolor ska utbildningsutbudet vid universitet och högskolor svara mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov. Universitet och högskolor ska i årsredovisningen redovisa vilka bedömningar, prioriteringar och behovsanalyser som ligger till grund för beslut om utbildningsutbudet. Ett universitets eller en högskolas avvägningar när det gäller t.ex. fördelningen

mellan program och kurser på olika nivåer och med olika förkunskapskrav samt fördelningen mellan campus och nätbaserad undervisning ska redovisas. Prioriteringar och förändringar som rör utbildningar inom hälso- och sjukvårdsområdet samt lärar- och förskolläraryrkesutbildningar ska särskilt kommenteras. Därutöver ska en redovisning lämnas över hur lärosätet möter det omgivande samhällets behov av utbildning.

Regeringen har gett Utredningen om bättre skola genom mer attraktiva skolprofessioner i uppdrag att föreslå hur lärarförsörjningen till sfi-utbildningen ska säkras (dir. 2016:76). Utredningen redovisade sina förslag i ett delbetänkande den 8 juni 2017 (SOU 2017:51), och föreslår bl.a. att nuvarande krav på legitimation och behörighet för att få anställas och bedriva undervisning i sfi utan tidsbegränsning bör kvarstå. En lärare som ska bedriva undervisning i sfi ska få anställas under högst tre år även om läraren saknar legitimation och behörighet. Detta gäller om läraren samtidigt deltar i utbildning i svenska som andraspråk. Utredningen föreslår även att Skolverket får i uppdrag att ta fram ytterligare stödmaterial för undervisningen i sfi liksom att informera om de nya reglerna vad gäller möjlighet till förlängd visstidsanställning. Vidare anser utredningen att det bör övervägas om man ska införa en lärarexamen med inriktning mot arbete i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare och svenska som andraspråk i vuxenutbildningen i övrigt. Utredningens förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Utredningen ska slutredovisa sitt uppdrag senast den 1 mars 2018.

Enligt vad som framgår av budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16 s. 70) fick Skolverket 2010 i uppdrag att bedriva en informationskampanj som syftar till att attrahera fler personer till lärar- och förskolläraryrkena. Genom tilläggsuppdrag har kampanjen i olika perioder också getts särskilda inriktningar, exempelvis att locka fler att arbeta i utbildning i svenska för invandrare och fördjupa sin kompetens inom svenska som andraspråk. Enligt Skolverket har kampanjen fått en bred spridning bland målgrupperna och positiv respons i sociala medier. Genom riksdagens beslut med anledning av förslagen i propositionen Vårändringsbudget för 2015 (prop. 2014/15:99, bet. 2014/15:FiU21, rskr. 2014/15:255) förstärktes kampanjen med 5 miljoner kronor. Skolverket fick under 2016 i uppdrag att fram t.o.m. 2018 fortsätta att genomföra kampanjen men med en breddad målgrupp.

Entreprenad och samverkan när det gäller sfi

Kommunen har ansvar för att tillhandahålla utbildningen enligt skollagen men utförandet kan ske på olika sätt och då inte alltid i kommunens egen regi. Kommunerna kan förutom att erbjuda utbildningen i egen regi använda sig av skollagens möjlighet till entreprenad och samverkan (23 kap. skollagen). Att upphandla utförandet av vuxenutbildning är vanligt förekommande vilket genomförs med stöd av lagen (2007:1091) om offentlig upphandling. Exempel på utbildningsanordnare är privata företag, organisationer, föreningar och

folkhögskolor. Samverkan mellan kommuner används också för att utföra de utbildningsinsatser som följer av kravet att tillhandahålla utbildningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka att en väl fungerande kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare är av avgörande betydelse och en förutsättning för att det svenska samhället ska kunna ta emot nyanlända och ge dem möjlighet till en snabbare etablering i samhälls- och arbetslivet. Att sfi upphört som en egen skolform och blivit en del av den kommunala vuxenutbildningen bidrar enligt utskottet till en behövlig helhetssyn inom vuxenutbildningen. Utskottet anser att de ändringar som genomförts ger goda förutsättningar för att sfi ska få en högre kvalitet och för att eleven ska kunna kombinera sina studier med praktik eller jobb.

När det gäller yrkanden om hur sfi-utbildningarna kan bli mer yrkesanpassade vill utskottet nämna den satsning som finns på yrkesvux. Regeringen avser även fortsättningsvis att reservera delar av satsningen på regionalt yrkesvux för elever inom svenska för invandrare och svenska som andraspråk inom komvux och särvux på grundläggande nivå (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16 s. 204).

När det gäller yrkanden om sfi-undervisningens tidsmässiga förläggning och arbetslivsanknytning kan utskottet konstatera att huvudmannen ska verka för att sfi-undervisningen erbjuds på tider som är anpassade efter elevens behov (20 kap. 24 § andra stycket skollagen). Huvudmannen ska i samarbete med Arbetsförmedlingen verka för att eleven ges möjligheter att öva det svenska språket i arbetslivet och att utbildning i svenska för invandrare kan kombineras med andra aktiviteter som arbetslivsorientering, validering, praktik eller annan utbildning (20 kap. 25 § första stycket skollagen).

När det gäller utbildningen till sfi-lärare kan utskottet konstatera att regeringen har gett Utredningen om bättre skola genom mer attraktiva skolprofessioner i uppdrag att föreslå hur lärarförsörjningen till sfi-utbildningen ska säkras (dir. 2016:76). Den 8 juni 2017 redovisade utredningen sina förslag i ett delbetänkande (SOU 2017:51), som för närvarande bereds inom Regeringskansliet. Utskottet ser inga skäl att föregripa den pågående beredningen.

När det gäller yrkandet om att språkinträdning och sfi-utbildning bör innefatta sex- och samlevnadsundervisning vill utskottet anföra att sfi är en kvalificerad språkutbildning som syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket. Utskottet ser inte något skäl att ändra denna ordning.

När det gäller yrkanden om en sfi-peng noterar utskottet att kommunerna, förutom att erbjuda utbildning i egen regi, kan använda sig av skollagens möjlighet till entreprenad och samverkan (23 kap. skollagen), och oavsett vilken aktör som bedriver utbildningen har kommunen kvar huvudmannansansvaret. Utskottet ser inte något skäl att ändra denna ordning.

Mot bakgrund av det som anförts ovan avstyrker utskottet motionerna 2017/18:527 (V) yrkandena 1 och 2, 2017/18:993 (M), 2017/18:2727 (M), 2017/18:2815 (L) yrkandena 14–16, 2017/18:3170 (M) yrkande 4, 2017/18:3361 (M) yrkandena 9–11, 2017/18:3567 (M) yrkande 41, 2017/18:3683 (C) yrkande 22 och 2017/18:3787 (C) yrkandena 22 och 23.

Reservationer

1. Vissa övergripande frågor om den kommunala vuxenutbildningen, punkt 1 (M)

av Erik Bengtzboe (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 7 och 8 samt

avslår motionerna

2017/18:905 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 5,

2017/18:2336 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt

2017/18:3759 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 15.

Ställningstagande

I dag utförs endast en systematiserad tillsyn av vuxenutbildningen på huvudmannanivå och inte på enhetsnivå. Vi föreslår därför att den kommunala vuxenutbildningen på enhetsnivå ska granskas i likhet med den granskning som utförs av grund- och gymnasieskolor.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anges ovan.

2. Vissa övergripande frågor om den kommunala vuxenutbildningen, punkt 1 (SD)

av Robert Stenkvist (SD) och Crister Spets (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:905 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 5 och

avslår motionerna

2017/18:2336 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,

2017/18:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 7 och 8 samt

2017/18:3759 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 15.

Ställningstagande

Gymnasieskolans uppdelning mellan högskoleförberedande program och yrkesprogram kräver en väl utbyggd vuxenutbildning. En person som valt att läsa ett yrkesprogram måste ges en reell möjlighet att läsa in de ämnen som saknas för att kunna byta inriktning och välja en väg inom högre utbildning.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anges ovan.

3. Vissa övergripande frågor om den kommunala vuxenutbildningen, punkt 1 (C)

av Ulrika Carlsson i Skövde (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3759 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 15 och avslår motionerna

2017/18:905 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 5,

2017/18:2336 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt

2017/18:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 7 och 8.

Ställningstagande

För att möta arbetsmarknadens efterfrågan på duktigt yrkesfolk måste yrkeshögskoleutbildningarna byggas ut ytterligare och gymnasiets yrkes- och lärlingsutbildningar utökas och breddas. Lärlingssystemet måste vara öppet för vuxna och för de som redan har gymnasieexamen eller akademisk examen för att de ska kunna byta karriär och bli lärlingar. Lärlingar bör ha rätt att bygga på sin utbildning för akademiska studier.

Regeringen bör låta utreda förutsättningarna för ett lärlingssystem som är öppet för vuxna och som innebär att de som redan har gymnasieexamen eller liknande examen ska kunna byta karriär och bli lärlingar.

4. Vissa övergripande frågor om den kommunala vuxenutbildningen, punkt 1 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:2336 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna

2017/18:905 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 5,

2017/18:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 7 och 8 samt

2017/18:3759 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 15.

Ställningstagande

För att distansstudier ska fungera och finnas där för de studerande som behöver den typen av flexibilitet krävs det ett ordentligt regelverk som reglerar rätten till undervisningstid och lärarstöd och skyddar de studerandes intressen. Regeringen bör därför utreda regelverket för distansutbildningar inom vuxenutbildningen.

Inköpen av kurslitteratur är en stor ekonomisk börda för många studerande. Att den som studerar måste köpa sin egen kurslitteratur kan ses som ett avsteg från principen om avgiftsfrihet för utbildningen. Regeringen bör därför även utreda om det kan ställas krav på att kurslitteratur ska tillhandahållas kostnadsfritt för all vuxenutbildning som omfattas av skollagen.

5. Yrkesvux, punkt 2 (M)

av Erik Bengtzboe (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:3567 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 39 och 40 samt

2017/18:3857 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3 och avslår motionerna
2017/18:238 av Anders Åkesson och Staffan Danielsson (båda C),
2017/18:651 av Lotta Finstorp (M),
2017/18:1468 av Ida Karkiainen m.fl. (S),
2017/18:1831 av Krister Örnfjäder och Laila Naraghi (båda S),
2017/18:1873 av Teres Lindberg m.fl. (S) yrkande 3,
2017/18:1914 av Jörgen Hellman m.fl. (S) yrkandena 2 och 3,
2017/18:1937 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 25,
2017/18:2153 av Johan Löfstrand m.fl. (S),
2017/18:3299 av Krister Örnfjäder och Johan Andersson (båda S),
2017/18:3683 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 21 och
2017/18:3759 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkandena 16 och 39.

Ställningstagande

Det behövs fler studievägar som snabbare leder till arbete, både för nyanlända elever och för elever som gått hela den svenska grundskolan men inte har fått gymnasiebehörighet. Därför ska en ny yrkesskola inrättas. Yrkesskolan ska också vara ett alternativ för nyanlända unga vuxna som endast har förgymnasial utbildning. Yrkesskolan ska utformas i nära samverkan med olika branscher och innehålla omfattande arbetsplatsförlagt lärande. Yrkesskolan ska verka som en snabb väg in på arbetsmarknaden men också ge möjligheter att läsa in den behörighet som krävs för gymnasiestudier.

Individens och näringslivets utbildningsbehov förändras snabbt, och anpassningar till denna efterfrågan behöver ske. En ökad mångfald av utbildningsanordnare bidrar samtidigt såväl till en kvalitetshöjande konkurrens som till en ökad bredd på utbildningsutbudet – när det gäller både innehåll och form. En ökad valfrihet inom vuxenutbildningen för en förbättrad matchning och ökad kvalitet bör införas.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

6. Yrkesvux, punkt 2 (C)

av Ulrika Carlsson i Skövde (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:3683 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 21 och
2017/18:3759 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkandena 16 och 39 samt avslår motionerna

2017/18:238 av Anders Åkesson och Staffan Danielsson (båda C),
 2017/18:651 av Lotta Finstorp (M),
 2017/18:1468 av Ida Karkiainen m.fl. (S),
 2017/18:1831 av Krister Örnfjäder och Laila Naraghi (båda S),
 2017/18:1873 av Teres Lindberg m.fl. (S) yrkande 3,
 2017/18:1914 av Jörgen Hellman m.fl. (S) yrkandena 2 och 3,
 2017/18:1937 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 25,
 2017/18:2153 av Johan Löfstrand m.fl. (S),
 2017/18:3299 av Krister Örnfjäder och Johan Andersson (båda S),
 2017/18:3567 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 39 och 40 samt
 2017/18:3857 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3.

Ställningstagande

Ett antal kommuner har redan valt att på egen hand införa olika sorters valfrihetssystem för komvux. Studenter inom komvux får i dessa kommuner möjlighet att välja hos vilken utbildningsanordnare de vill läsa. Anordnaren får då en ersättning från kommunen i likhet med den skolpeng som tillämpas i grund- och gymnasieskolan. För att förbättra vuxenutbildningen bör en vuxenutbildningspeng införas i hela landet.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

7. Yrkesvux, punkt 2 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:1937 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 25 och avslår motionerna
 2017/18:238 av Anders Åkesson och Staffan Danielsson (båda C),
 2017/18:651 av Lotta Finstorp (M),
 2017/18:1468 av Ida Karkiainen m.fl. (S),
 2017/18:1831 av Krister Örnfjäder och Laila Naraghi (båda S),
 2017/18:1873 av Teres Lindberg m.fl. (S) yrkande 3,
 2017/18:1914 av Jörgen Hellman m.fl. (S) yrkandena 2 och 3,
 2017/18:2153 av Johan Löfstrand m.fl. (S),
 2017/18:3299 av Krister Örnfjäder och Johan Andersson (båda S),
 2017/18:3567 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 39 och 40,
 2017/18:3683 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 21,
 2017/18:3759 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkandena 16 och 39 samt

2017/18:3857 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3.

Ställningstagande

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har föreslagit en ny utbildningsform för gruppen 18–29-åringar med en utbildningsnivå som är lägre än gymnasienivå. Förslaget innebär att de ska erbjudas en utbildning på längst sex år som ska innehålla olika yrkesprogram som matchar regional efterfrågan på arbetskraft samt vara en del av de insatser som Arbetsförmedlingen erbjuder alla nyanlända.

Regeringen bör undersöka möjligheten att införa en ny utbildningsform i enlighet med SKL:s förslag.

8. Särskilda utbildningar inom vuxenutbildningen, punkt 3 (M)

av Erik Bengtzboe (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3345 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 37 och avslår motionerna

2017/18:669 av Suzanne Svensson m.fl. (S) yrkande 3,

2017/18:743 av Suzanne Svensson m.fl. (S),

2017/18:922 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 2,

2017/18:931 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 3,

2017/18:982 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 20,

2017/18:1464 av Patrik Engström m.fl. (S),

2017/18:1486 av Barbro Westerholm och Lars Tysklind (båda L),

2017/18:1913 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S),

2017/18:2101 av Stefan Nilsson (MP) yrkande 2 och

2017/18:2339 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 20.

Ställningstagande

Det finns ett behov av en bred översyn av utbildningarna inom primär- och livsmedelsproduktionen samt viltvårdsutbildningar i gymnasieskolan, yrkesvux och yrkeshögskolan. Det rör sig bl.a. om bättre samverkan med branscherna, med ökade inslag av praktik och en större del spjutspetsinriktning. I vissa utbildningar behövs en bättre anpassning till

verksamheternas säsongsmässiga skiftningar. Vi anser att en översyn av dessa frågor skulle göra det lättare att utforma utbildningar som stärker kompetensförsörjningen inom primär- och livsmedelsproduktionen och tydligare leder till jobb.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

9. Särskilda utbildningar inom vuxenutbildningen, punkt 3 (SD)

av Robert Stenkvist (SD) och Crister Spets (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:922 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 2,
2017/18:931 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 3 och
2017/18:982 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 20 och
avslår motionerna

2017/18:669 av Suzanne Svensson m.fl. (S) yrkande 3,
2017/18:743 av Suzanne Svensson m.fl. (S),
2017/18:1464 av Patrik Engström m.fl. (S),
2017/18:1486 av Barbro Westerholm och Lars Tysklind (båda L),
2017/18:1913 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S),
2017/18:2101 av Stefan Nilsson (MP) yrkande 2,
2017/18:2339 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 20 och
2017/18:3345 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 37.

Ställningstagande

Vi anser att utbildningssatsningarna bör stärkas för att möta gruvnäringens behov, där syftet är att öka antalet utbildningsplatser med inriktning mot gruv- och mineralverksamhet. Vi menar också att det bedrivs alltför svaga utbildningsinsatser för industrin inom ämnen som t.ex. metallurgi. Vi anser därför att regeringen bör ta initiativ till att stärka utbildningsinsatserna kopplade till stålindustrins kompetensbehov.

Vi anser också att ett särskilt anslag bör inrättas för att utbilda fler kostrådgivare med kognitiv inriktning.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

10. Särskilda utbildningar inom vuxenutbildningen, punkt 3 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:2339 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 20 och avslår motionerna

2017/18:669 av Suzanne Svensson m.fl. (S) yrkande 3,

2017/18:743 av Suzanne Svensson m.fl. (S),

2017/18:922 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 2,

2017/18:931 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 3,

2017/18:982 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 20,

2017/18:1464 av Patrik Engström m.fl. (S),

2017/18:1486 av Barbro Westerholm och Lars Tysklind (båda L),

2017/18:1913 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S),

2017/18:2101 av Stefan Nilsson (MP) yrkande 2 och

2017/18:3345 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 37.

Ställningstagande

På senare tid har det inrättats flera elev- och lärarassistentutbildningar. Detta är lovande eftersom det är viktigt att de som avlastar lärarna har kompetens att arbeta med barn och i skolan. Jag är inte negativ till att i framtiden ge riktat stöd till den här typen av utbildningar. Utbildningarna till elev- och lärarassistent som finns bör därför utredas och utvärderas för att säkerställa att de som studerar får med sig rätt kunskaper.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

11. Nationell reglering gällande undersköterskor, punkt 4 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3593 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 3 och avslår motionerna

2017/18:626 av Suzanne Svensson m.fl. (S) yrkande 2,
2017/18:669 av Suzanne Svensson m.fl. (S) yrkande 2,
2017/18:802 av Rikard Larsson m.fl. (S) yrkande 7 och
2017/18:2898 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3.

Ställningstagande

Det finns i dag möjlighet för undersköterskor att specialisera sig genom yrkeshögskolan inom t.ex. demens eller palliativ vård, men det finns inga nationella riktlinjer för utbildningen. Det bör därför införas nationella riktlinjer för undersköterskor.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

12. Nationell reglering gällande undersköterskor, punkt 4 (L)

av Christer Nylander (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:2898 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3 och
avslår motionerna

2017/18:626 av Suzanne Svensson m.fl. (S) yrkande 2,
2017/18:669 av Suzanne Svensson m.fl. (S) yrkande 2,
2017/18:802 av Rikard Larsson m.fl. (S) yrkande 7 och
2017/18:3593 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 3.

Ställningstagande

När fler vårdbiträden anställs inom vården är det samtidigt viktigt att ytterligare tydliggöra undersköterskornas särskilda kompetens och utbildning genom att införa en undersköterskeexamen. Yrkesidentiteten är viktig, och en examen är en kvalitetsstämpel på utbildningen.

Regeringen bör därför vidta lämpliga åtgärder för att införa en undersköterskeexamen.

13. Yrkeshögskolan, punkt 5 (M)

av Erik Bengtzboe (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 4 och avslår motionerna

2017/18:724 av Teresa Carvalho (S),

2017/18:742 av Suzanne Svensson m.fl. (S),

2017/18:1052 av Laila Naraghi m.fl. (S),

2017/18:1111 av Sara Karlsson m.fl. (S),

2017/18:1412 av Anna-Caren Säterberg och Kalle Olsson (båda S),

2017/18:2728 av Lotta Olsson (M),

2017/18:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 5 och 6,

2017/18:3683 av Annie Löf m.fl. (C) yrkandena 15, 16 och 23,

2017/18:3741 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 4 och

2017/18:3759 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkandena 19–21.

Ställningstagande

Antalet sökande till yrkeshögskolan ökar, och många som vill ha och behöver vidareutbildning får i dag inte möjlighet till det. Den främsta anledningen till detta är dock inte platsbrist utan att de inte anses behöriga. För att underlätta för karriärbyten till bristyrken bör det därför finnas möjlighet för utbildningsarrangörer att erbjuda preparandutbildningar för att ge fler behörighet.

Regeringen bör överväga att tillåta preparandutbildningar och baskurser inom yrkeshögskolan för att möjliggöra för fler att bli behöriga till yrkeshögskolans utbildningar.

14. Yrkeshögskolan, punkt 5 (C)

av Ulrika Carlsson i Skövde (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 15, 16 och 23 samt

2017/18:3759 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkandena 19–21 och avslår motionerna

2017/18:724 av Teresa Carvalho (S),

2017/18:742 av Suzanne Svensson m.fl. (S),

2017/18:1052 av Laila Naraghi m.fl. (S),

2017/18:1111 av Sara Karlsson m.fl. (S),

2017/18:1412 av Anna-Caren Säterberg och Kalle Olsson (båda S),

2017/18:2728 av Lotta Olsson (M),

2017/18:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 4–6 och

2017/18:3741 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 4.

Ställningstagande

För att underlätta för fler att byta yrkesinriktning måste det bli enklare för elever som läst högskoleförberedande program i gymnasieskolan att uppnå och läsa in behörighet till yrkeshögskolan. När det kommer till att erbjuda kompletterande utbildning inriktad mot ett specifikt yrke har yrkeshögskolan en viktig roll att fylla, oberoende av om det handlar om personer som precis gått ut gymnasiet eller om personer som vill komplettera sin akademiska utbildning efter många år i arbetslivet. Yrkeshögskolan bör därför ges förutsättningar att verka långsiktigt genom längre tillstånd att anordna utbildningar och mer resurser. Möjligheten bör också utredas för yrkeshögskolan att erbjuda både fristående yrkeskurser och förberedande kurser.

Vidare bör den geografiska spridningen ses över med utgångspunkt i att utbildningar bör placeras där de har en god möjlighet att samarbeta med det lokala näringslivet. Yrkesinriktade utbildningar bör i större utsträckning ges inom yrkeshögskolan än som akademiska utbildningar.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

15. Validering av utbildning, punkt 6 (L)

av Christer Nylander (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:2815 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 18 och

avslår motion
2017/18:2851 av Rickard Nordin (C).

Ställningstagande

De som har utbildning och yrkeserfarenhet ska snabbt få sin kompetens validerad och erbjudas relevanta kompletterande utbildningar. Möjligheten till validering och kompletterande utbildningar måste förbättras och effektiviseras.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

16. Eftergymnasial utbildning för särskoleelever, punkt 7 (C)

av Ulrika Carlsson i Skövde (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2017/18:3760 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 21 och
2017/18:3776 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 14.

Ställningstagande

För de som gått i särskolan saknas alternativ i fråga om eftergymnasial utbildning. För den som vill studera finns enstaka kurser vid kommunens särskilda utbildning för vuxna eller folkhögskola. Universitet och högskolor erbjuder i dagsläget inga anpassade utbildningar. En del av problematiken är ersättningen. Särskoleelever som går vidare till eftergymnasial utbildning har inte rätt till studiemedel eftersom studietakten är långsammare än på andra utbildningar och de därför inte skulle uppnå det antal poäng som krävs. Samtidigt förlorar den som studerar på eftergymnasial utbildning rätten till aktivitetsersättning.

En annan del av problemet är att utbildningarna inte är anpassade efter studenternas förutsättningar utan är utformade efter studenter som gått den vanliga gymnasieskolan. Det finns därför ett behov av att utreda hur man kan skapa fler möjligheter till eftergymnasial utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

17. Övriga frågor, punkt 8 (M)

av Erik Bengtzboe (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 12 och avslår motionerna

2017/18:632 av Penilla Gunther (KD) och

2017/18:2729 av Lotta Olsson (M).

Ställningstagande

Jobbsprånget är ett program som vänder sig till nyanlända akademiker. Ingenjörer, arkitekter, naturvetare och ekonomer får under fyra månader praktisera ute på ett företag som är i behov av just deras kompetens. Programmet, som tagits fram inom Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (Iva) möjliggör för kandidater att inom 30 dagar från ansökan påbörja en praktik. Det ställs inga krav på perfekt svenska; det lär sig kandidaterna parallellt på jobbet och genom utbildning i svenska för invandrare. Valideringsprocessen påskyndas också avsevärt genom att validering kan ske både på arbetsplatsen och genom kompletterande onlinekurser.

Av alla nyanlända akademiker som genomgår programmet får 75 procent jobb direkt efter praktiken, inte sällan på företaget de praktiserat på. Vi vill därför att Jobbsprånget ska stärkas.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

18. Kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare, punkt 9 (M)

av Erik Bengtzboe (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 9–11 och
2017/18:3567 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 41 och
avslår motionerna
2017/18:527 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,
2017/18:993 av Lars Beckman (M),
2017/18:2727 av Lotta Olsson (M),
2017/18:2815 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 14–16,
2017/18:3170 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) yrkande 4,
2017/18:3683 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 22 och
2017/18:3787 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkandena 22 och 23.

Ställningstagande

Utbildning i svenska för invandrare spelar en avgörande roll för att nyanlända ska få ett arbete och undvika att hamna i utanförskap. För att öka kvaliteten i utbildningen bör kommunerna använda sig av auktorisation, att vissa krav ställs för att få bedriva utbildning i svenska för invandrare. Samtidigt bör ersättningsmodeller för svenska för invandrare i högre grad vara resultatbaserade utifrån exempelvis elevernas närvaro och prestation, för att stärka kopplingen mellan ersättning och kvalitet i utbildningen samt deltagarnas framsteg.

Det huvudsakliga syftet med utbildning i svenska för invandare ska också vara att förkorta vägen till arbete samtidigt som individen tar sig upp till arbetsmarknadens kompetenskrav. Det behöver förtydligas i lagstiftningen att det är att komma i jobb som är målet med utbildningen. För nyanlända med eftergymnasial utbildning bör sfi-studier kunna kombineras med studier som möjliggör en akademisk eller yrkesinriktad specialisering.

I många kommuner finns ett stort behov av fler sfi-lärare. Genom att öka antalet distanskurser, se till att fler lärosäten med lärarutbildning erbjuder sommarkurser i svenska som andraspråk samt göra svenska som andraspråk till en obligatorisk del på lärarutbildningen kan behovet av fler sfi-lärare mötas bättre. Forskning visar också att det är enklare att lära sig ett nytt språk om man kan utgå från sitt modersmål. Genom att införa modersmålsstöd och exempelvis ta till vara kompetens hos tidigare elever med olika modersmål kan kvaliteten i utbildningen öka.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

19. Kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare, punkt 9 (C)

av Ulrika Carlsson i Skövde (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 22 och

2017/18:3787 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkandena 22 och 23 samt avslår motionerna

2017/18:527 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,

2017/18:993 av Lars Beckman (M),

2017/18:2727 av Lotta Olsson (M),

2017/18:2815 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 14–16,

2017/18:3170 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) yrkande 4,

2017/18:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 9–11 och

2017/18:3567 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 41.

Ställningstagande

Kvaliteten i sfi är otillräcklig. Genom att endast betala för resultat, införa valfrihet för de studerande och öppna för konkurrens mellan nya utbildningsanordnare kan kvaliteten inom sfi höjas. Det bör därför införas en sfi-peng. Alla som uppnår vissa grundläggande krav får möjlighet att erbjuda sfi-undervisning. Den som ska lära sig svenska får sedan möjlighet att välja var han eller hon vill studera, och utbildningsanordnaren får betalt genom en typ av skolpeng. Vidare bör man se över hur sfi-utbildningarna kan bli mer yrkesanpassade.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

20. Kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare, punkt 9 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:527 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt
avslår motionerna
2017/18:993 av Lars Beckman (M),
2017/18:2727 av Lotta Olsson (M),
2017/18:2815 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 14–16,
2017/18:3170 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) yrkande 4,
2017/18:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 9–11,
2017/18:3567 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 41,
2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 22 och
2017/18:3787 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkandena 22 och 23.

Ställningstagande

En utredning med syfte att ta fram en ny sfi-läroplan bör tillsättas. Sfi-utredningen ska innehålla två delutredningar som bör kunna redovisas i delbetänkanden innan hela utredningen är färdig. Dessa delutredningar ska handla om fjärrundervisning och kartläggningen av utbildningsnivå för placering av sfi-studerande.

En ny utbildningsform bör också tas fram för att tillgodose behovet av sfi-lärare. För att lösa problemet med ett stort antal obehöriga lärare och ett växande behov av sfi-lärare bör man stärka möjligheterna för sfi-lärare att utbilda sig samtidigt som de arbetar som lärare.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

21. Kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare, punkt 9 (L)

av Christer Nylander (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:2815 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 14–16 och
avslår motionerna
2017/18:527 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,
2017/18:993 av Lars Beckman (M),
2017/18:2727 av Lotta Olsson (M),
2017/18:3170 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) yrkande 4,
2017/18:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 9–11,
2017/18:3567 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 41,

2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 22 och
2017/18:3787 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkandena 22 och 23.

Ställningstagande

Kopplingen mellan sfi, jobb och praktik behöver stärkas, och det måste bli enklare att läsa sfi med yrkesinriktning i kombination med kompletterande utbildningar. Det nationella och regionala ansvaret för distans- och yrkesinriktad sfi-undervisning behöver stärkas, framför allt när det gäller bristyrken. Det bör också bli fler aktörer inom sfi. Skolverket bör få i uppdrag att utreda möjligheterna att införa en nationell sfi-peng.

Digitala språkverktyg bör utvecklas och användas. Målet bör vara en digital plattform med pedagogiska tjänster som är tillgängliga för alla nyanlända.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförs ovan.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2017/18

2017/18:238 av Anders Åkesson och Staffan Danielsson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett system där regional prioritering av nationella resurser för kompetensförsörjning och kompetensmatchning utvecklas och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:527 av Christina Höj Larsen m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning med syfte att ta fram en ny sfi-läroplan bör tillsättas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en ny utbildningsform bör tas fram för att tillgodose behovet av sfi-lärare och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:626 av Suzanne Svensson m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en nationell reglering av vuxenutbildningen för undersköterskor och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:632 av Penilla Gunther (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta Universitets- och högskolerådet utfärda licens för redan verksamma inom frisöryrket genom yrkesprov och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:651 av Lotta Finstorp (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en handlingsplan för hur vi kan säkra att Sverige utbildar fler hantverkare och för hur vi får fram fler hantverksutbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:669 av Suzanne Svensson m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över undersköterskeutbildningen på både gymnasiet och vuxenutbildningen så att den garanteras nationell likvärdighet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över barn- och fritidsprogrammet, inriktning pedagogisk omsorg,

på både gymnasiet och vuxenutbildningen så att den garanteras nationell likvärdighet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:724 av Teresa Carvalho (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över regelverket för avgiftsbelagda moment inom yrkeshögskolans verksamheter och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:742 av Suzanne Svensson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra fler yrkeshögskoleplatser i Blekinge och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:743 av Suzanne Svensson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga fler platser inom vuxenutbildningen för kockar och ekonomibiträden och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:802 av Rikard Larsson m.fl. (S):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationella kompetenskrav för undersköterskerollen, barnsköterskerollen och skötarrollen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:905 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunal vuxenutbildning ska vara väl utbyggd och erbjuda våra ungdomar en reell möjlighet att vid behov läsa in ämnen för att kunna sadla om och välja en väg inom högre utbildning och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:922 av Josef Fransson m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att satsa på utbildning kopplad till gruvnäringens behov och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:931 av Josef Fransson m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka utbildningsinsatserna kopplat till stålindustrins kompetensbehov och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:982 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rikta ett särskilt anslag för att utbilda fler kostrådgivare med kognitiv inriktning och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:993 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om svenska för invandrare (sfi) på kvällar och helger och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1052 av Laila Naraghi m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att befintliga kriterier tillsammans med hänsyn till industrins kompetensförsörjningsbehov och det regionala behovet ska påverka fördelningen av yrkeshögskoleplatser och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1111 av Sara Karlsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över instruktionerna till Myndigheten för yrkeshögskolan så att arbetsmarknadsläget regionalt och kommunalt beaktas än mer vid valet av vilka utbildningsinsatser som myndigheten ska genomföra och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1412 av Anna-Caren Sätherberg och Kalle Olsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över fördelningen av yrkeshögskoleplatser i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1464 av Patrik Engström m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en nationell satsning med målet att få fler att välja utbildningar inom byggsektorn och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1468 av Ida Karkiainen m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till distansutbildning via lärcentra och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1486 av Barbro Westerholm och Lars Tysklind (båda L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvalitetssäkring av utbildningen av coacher samt att tillsyn av deras verksamhet införs i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1831 av Krister Örnfjäder och Laila Naraghi (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta möjliggöra för högre utbildning i hela landet genom kommunala lärcenter och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1873 av Teres Lindberg m.fl. (S):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta behovet av utbildningsinsatser för en växande Stockholmsregion och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1913 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av ett barnskötarlyft för att utbilda fler barnskötare och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1914 av Jörgen Hellman m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bristyrkesutbildningar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lärcentrum och vikten av utbildning och forskning i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1937 av Christina Høj Larsen m.fl. (V):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör undersöka möjligheten att införa en ny utbildningsform enligt SKL:s förslag och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2101 av Stefan Nilsson (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utbildningen av lymfterapeuter bör utökas och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2153 av Johan Löfstrand m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta behovet av kompetensförsörjning i samband med byggandet av Ostlänken och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2336 av Daniel Riazat m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda regelverken kring distansutbildningar inom vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda om det kan ställas krav på att kurslitteratur ska tillhandahållas kostnadsfritt för all utbildning som omfattas av skollagen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:2339 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utbildningarna som finns till elev- och lärarassistent bör utvärderas och att regeringen ska återkomma med förslag för att säkerställa att de som studerar får med sig rätt kunskaper, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:2727 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till sfi-undervisning för asylsökande och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2728 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att inrätta en KY-utbildning till djurvårdare i Örebro och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2729 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa bakgrundskontroller av de som utbildar sig för att hantera sprängämnen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:2815 av Jan Björklund m.fl. (L):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad kvalitet och flexibilitet avseende sfi-undervisningen och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av fler sfi-aktörer och behovet av att utreda en nationell sfi-peng och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad koppling mellan sfi och jobb, vikten av sfi med yrkesinriktning samt behovet av digitala språkverktyg och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av validering och kompletterande utbildning samt vuxenutbildning och lärlingsanställningar och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2851 av Rickard Nordin (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bredda synen på kompetens och utverka riktlinjer för validering av icke-formellt och informellt lärande och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2898 av Jan Björklund m.fl. (L):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en undersköterskeexamen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3170 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att språkinträdning och sfi-utbildning bör innefatta sex- och samlevnadsutbildning och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3299 av Krister Örnfjäder och Johan Andersson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av den kommunala yrkesinriktade vuxenutbildningen för att klara arbetsmarknadens behov och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3345 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M):

37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en bred översyn av utbildningarna inom primär- och livsmedelsproduktionen samt viltvårdsutbildningarna i gymnasieskolan, yrkesvux och yrkeshögskolan och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta preparandutbildningar och baskurser inom yrkeshögskolan i syfte att möjliggöra för fler att bli behöriga till yrkeshögskolans utbildningar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om godkännande av utbildningsomgångar på yrkeshögskolan och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvalitetsgranskning av yrkeshögskolans utbildningar och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om granskning av den kommunala vuxenutbildningen på enhetsnivå och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvaliteten i vuxenutbildningen och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på utbildningsanordnare inom svenska för invandrare och förändrade ersättningsmodeller för svenska för invandrare och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att syftet med svenska för invandrare förtydligas i skollagen med mål om etablering på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nyanlända med eftergymnasial utbildning ska kunna kombinera studier i svenska för invandrare med studier som möjliggör en akademisk eller yrkesinriktad specialisering och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Jobbsprånget och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3567 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ny nationell yrkesskola och yrkesexamen och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa valfrihet inom vuxenutbildningen för en förbättrad matchning och ökad kvalitet och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om modersmålsstöd inom utbildningen svenska för invandrare och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3593 av Karin Rågsjö m.fl. (V):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa nationella riktlinjer för undersköterskor och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3683 av Annie Lööf m.fl. (C):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten för yrkeshögskolan att erbjuda både fristående yrkeskurser och förberedande kurser och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över yrkeshögskolans geografiska spridning och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur kvaliteten och valfriheten kan stärkas genom att en vuxenutbildningspeng införs och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att pröva möjligheten att införa en sfi-peng och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det enklare för elever som läst högskoleförberedande program i

gymnasieskolan att uppnå behörighet till yrkeshögskola och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3741 av Penilla Gunther m.fl. (KD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler utbildningar inom besöksnäringen som anordnas inom yrkeshögskolan och yrkesvux och av andra aktörer på lokal nivå och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3759 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för ett lärlingssystem öppet för vuxna och att de som redan har gymnasieexamen eller liknande examen ska kunna byta karriär och bli lärling, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur yrkesvux kan stärkas för förbättrad kompetensförsörjning och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att yrkeshögskolan bör ges förutsättning att verka långsiktigt genom längre tillstånd och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten för yrkeshögskolan att erbjuda både fristående yrkeskurser och förberedande kurser och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att yrkeshögskolans geografiska spridning ses över och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att pröva möjligheten att införa en vuxenutbildningspeng för vuxenutbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3760 av Fredrik Christensson m.fl. (C):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur man kan skapa fler möjligheter till eftergymnasial utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3776 av Solveig Zander m.fl. (C):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att skapa fler möjligheter till eftergymnasial utbildning för människor med intellektuell funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3787 av Johanna Jönsson m.fl. (C):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur sfi-utbildningarna kan bli mer yrkesanpassade och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att införa en sfi-peng och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3857 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på en ny yrkesskola och tillkännager detta för regeringen.